

**แผนปฏิบัติการ
ด้านการพัฒนาศักยภาพ
ของประเทศด้านความมั่นคง
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)**

คำนำ

กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคง ที่มีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว จำเป็นต้องเป็นไปตามกรอบแนวทางและกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจำแนกแผนออกเป็น ๓ ระดับ ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ ๑ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนระดับที่ ๒ และ ๓ รองรับให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดัน ร่วมกันไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล โดยในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัตินั้น จะดำเนินการผ่านการถ่ายทอดค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติ ไปสู่แผนระดับที่ ๒ และ ๓ โดยสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กระทรวงกลาโหม เป็นแผนระดับที่ ๓ ประเภทหนึ่ง และกลไกสำคัญของกระทรวงกลาโหม ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ ผ่านการบูรณาการแผนงานและโครงการของส่วนราชการทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติตามหลักความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causal Relationship: XYZ) ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินการขับเคลื่อนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ หลักการบริหารงานคุณภาพ (Plan Do Check Act: PDCA) และนัยของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform: eMENSOCR) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ ได้อธิบายความเชื่อมโยงของเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ชาติ (ระดับ Z) ไปยังเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ระดับ Y2) แผนย่อยภายใต้แผนแม่บทฯ (ระดับ Y1) และผลผลิต/โครงการ (ระดับ X) ของกระทรวงกลาโหม ตามลำดับ โดยมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) ช่วยกำหนดกรอบทิศทางและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ ซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในห้วงระยะเวลาที่แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ มีผลบังคับใช้

กระทรวงกลาโหม หวังเป็นอย่างยิ่ง แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดทำผลผลิต/โครงการรองรับตามความรับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของประเทศด้านความมั่นคง บรรลุผลสัมฤทธิ์และส่งมอบอย่างมีนัยสำคัญแก่การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวมต่อไป

สำนักนโยบายและแผนกลาโหม
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร	๑
ส่วนที่ ๒ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ	๖
ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐	
๑. ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)	๖
๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (หลัก)	๖
๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)	๗
๑.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)	๗
๒. แผนระดับที่ ๒	๗
๒.๑ ประเด็นความมั่นคง	๘
๒.๒ ประเด็นการต่างประเทศ	๘
๒.๓ ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	๙
๒.๔ ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ	๙
๒.๕ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๙
๒.๖ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	๑๖
๓. แผนระดับที่ ๓	๑๗
๔. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑๘
๕. การน้อมนำพระราชปณิธานสืบสาน รักษา ต่อยอด	๑๘
ส่วนที่ ๓ สารสำคัญ	๑๙
๑. การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็น	๑๙
๑.๑ สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง	๑๙
๑.๒ ความจำเป็นของแผนปฏิบัติการด้านฯ	๒๐
๒. ภาพรวมแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ	๒๐
๒.๑ กรอบแนวคิด	๒๐
๒.๒ วิสัยทัศน์	๒๑
๒.๓ วัตถุประสงค์	๒๑
๒.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม	๒๑
๓. แนวทางการดำเนินการ	๒๒
๓.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง	๒๒
๓.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศ	๒๓
๓.๓ แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน	๒๔
๓.๔ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน	๒๕
๓.๕ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร	๒๖
๓.๖ แนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ	๒๗
๔. แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ	๒๘
๕. การแบ่งมอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๓๔
ผนวก ก สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง	๓๗
ผนวก ข แนวความคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ	๕๒
ผนวก ค คำอธิบายแผนที่เกี่ยวข้อง	๕๖

ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร

๑.สาระสำคัญของแผน

๑.๑ ความนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ จัดทำขึ้นตามบทบัญญัติ มาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ความมั่นคง ๒) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ กำหนดให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ ๑ สำหรับใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล โดยการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัตินั้น จะดำเนินการผ่านการถ่ายทอดค่าเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์สู่แผนระดับที่ ๒ และ ๓ เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

แผนระดับที่ ๒ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน ๒๓ ประเด็น แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ระยะ ๕ ปี) และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (ระยะ ๕ ปี) สำหรับแผนระดับที่ ๓ ของกระทรวงกลาโหม มีจำนวน ๔ แผน ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม แผนปฏิบัตินโยบายการ ระยะเวลา ๕ ปี และแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีของกระทรวงกลาโหมและส่วนราชการในสังกัด กระทรวงกลาโหม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยรับผิดชอบ การขับเคลื่อน แนวทางการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาหนึ่งของแผนย่อยการพัฒนา ศักยภาพ ของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งจะตอบสนองโดยตรงต่อแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาดังกล่าว ในห้วงระยะเวลา ๕ ปีต่อไป เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ กระทรวงกลาโหม จึงจัดทำ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เพื่อใช้สำหรับบูรณาการ ประสานงาน และขับเคลื่อนการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม ตามแนวคิดยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม จำนวน ๓ แนวคิด ได้แก่ ๑) การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation) ๒) การผนึกกำลัง ป้องกันประเทศ (United Defence) และ ๓) การป้องกันเชิงรุก (Active Defence)

๑.๒ ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับรองตามกลไกยุทธศาสตร์ชาติ และกฎหมายที่สำคัญ

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับรองตามกลไกยุทธศาสตร์ชาติ และกฎหมายที่สำคัญ ดังนี้

๑.๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ด้านที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ความมั่นคง การต่างประเทศ อุตสาหกรรมและการบริการแห่งอนาคต และการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

๑.๒.๓ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยเฉพาะ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๒ การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ และการพัฒนาศักยภาพ การป้องกันประเทศ

๑.๓ วิสัยทัศน์

กองทัพ หน่วยงาน และระบบงานความมั่นคงของประเทศ มีศักยภาพและพร้อมเผชิญกับภัยคุกคาม ที่กระทบต่อสถาบันหลักของชาติ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์แห่งชาติ และเกียรติภูมิ ของประเทศ

๑.๔ วัตถุประสงค์

๑.๔.๑ เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงของกระทรวงกลาโหม กองทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคง ที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อม ความทันสมัย และความต่อเนื่องในการปฏิบัติ สำหรับใช้สนับสนุนแผนป้องกันประเทศ หรือแผนการปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔.๒ เพื่อพัฒนาความทันสมัยของกองทัพ หน่วยงาน และระบบงานความมั่นคง ด้วยการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการเชื่อมโยงระบบงานระหว่างกัน ตลอดจนเสริมสร้างความพร้อมให้สามารถรองรับการปฏิบัติการ ทางไซเบอร์และอวกาศได้

๑.๔.๓ เพื่อพัฒนากิจการกำลังพลสำรอง กิจการมวลชนและกำลังประชาชน ให้สามารถสนับสนุน การป้องกันประเทศได้ทั้งในภาวะปกติ วิกฤติ และสงคราม

๑.๔.๔ เพื่อบูรณาการการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงอย่างเป็นระบบ สามารถสนับสนุน การป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง และการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔.๕ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างบทบาทของไทย ในเวทีระหว่างประเทศ

๑.๔.๖ เพื่อสร้างความพร้อมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมตามแผนฝึกกำลังและ ทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ สามารถสนับสนุนภารกิจการป้องกันประเทศ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ หรือภารกิจด้านความมั่นคงอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

๑.๕ แนวทางการดำเนินการ

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๖ แนวทางการดำเนินการ และ ๒๕ กลยุทธ์ สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

๑.๕.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง มุ่งเน้น การเสริมสร้างขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศ ให้มีความพร้อมเผชิญ กับสถานการณ์หรือภัยคุกคามต่อสถาบันหลักของชาติ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ แห่งชาติ และเกียรติภูมิของประเทศ สามารถติดตาม แจ้งเตือน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และรองรับกับภัยคุกคาม ได้อย่างเพียงพอมีประสิทธิภาพ และทันเวลา โดยมีกลยุทธ์รองรับ จำนวน ๔ กลยุทธ์

๑.๕.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและ ความมั่นคง มุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง ไปสู่ความเป็นดิจิทัลและ เครือข่ายสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และเชื่อถือได้ รวมทั้งสามารถ รองรับกับการปฏิบัติการทางไซเบอร์และอวกาศได้ต่อไป โดยมีกลยุทธ์รองรับ จำนวน ๓ กลยุทธ์

๑.๕.๓ แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน มุ่งเน้นการนำกำลังพลสำรองที่มีอยู่ในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหาร หมุนเวียนเข้าร่วมการฝึกหรือปฏิบัติการกิจกับกองทัพ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและสร้างความคุ้นเคยในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกำลังประจำการ กองประจำการ และกำลังพลสำรอง ตั้งแต่ภาวะปกติ อีกทั้งสามารถขยายผลไปสู่งานกิจการมวลชน เพื่อการป้องกันประเทศ และความมั่นคงได้ต่อไป โดยมีกลยุทธ์รองรับ จำนวน ๓ กลยุทธ์

๑.๕.๔ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน มุ่งเน้นบูรณาการงานการพัฒนาประเทศทั้งในระดับบุคคลและชุมชน และระบบการบริหารจัดการของทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อแผนป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน และการช่วยเหลือประชาชน ตามความจำเป็นและความเร่งด่วนของสถานการณ์ความมั่นคงที่เกิดขึ้น โดยมีกลยุทธ์รองรับ จำนวน ๕ กลยุทธ์

๑.๕.๕ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยฝ่ายทหาร มุ่งเน้นการเสริมสร้างบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศ พัฒนาความร่วมมือในทุกรูปแบบกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มหาอำนาจ มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ ตามกรอบแนวทางและนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาล รวมทั้งสอดคล้องกับหลักการและพันธกรณีต่าง ๆ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยมีกลยุทธ์รองรับ จำนวน ๕ กลยุทธ์

๑.๕.๖ แนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ มุ่งเน้นการสำรวจและรวบรวมข้อมูล การวางแผน และประสานงานที่มีประสิทธิภาพและประสานสอดคล้องกันตั้งแต่ภาวะปกติ เกี่ยวกับทรัพยากรของประเทศ จำนวน ๑๐ ด้าน ได้แก่ ๑) กำลังคน ๒) อาหาร ๓) น้ำ ๔) การคมนาคม ๕) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๖) การแพทย์และสาธารณสุข ๗) อุตสาหกรรมและปัจจัยการผลิต ๘) เชื้อเพลิงและพลังงาน ๙) การประชาสัมพันธ์ และ ๑๐) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติทางทหารเมื่อมีการประกาศใช้แผนป้องกันประเทศ หรือแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติและแผนบริหารวิกฤตการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง และทันต่อสถานการณ์ รวมถึงเป็นการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมรองรับล่วงหน้า กรณีเกิดภาวะวิกฤต ตลอดจนจัดให้มีการฝึก ระบบการฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อทดสอบความพร้อมตามความเหมาะสม โดยมีกลยุทธ์รองรับ จำนวน ๕ กลยุทธ์

๒. เหตุผลความจำเป็นในการจัดทำแผน

๒.๑ ความจำเป็นของแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง เป็นการเตรียมความพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ให้กับประเทศ เมื่อต้องเผชิญกับสภาวะสงครามหรือการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ การสร้างหลักประกันด้านความมั่นคงและควมมีเสถียรภาพให้กับประเทศและภูมิภาคอาเซียน รวมถึงการเสริมสร้างเกียรติภูมิของชาติ ในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และกำลังอำนาจของชาติด้านอื่น ๆ ตั้งแต่สภาวะปกติ ที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหมได้มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของกองทัพตามกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ๓ แนวคิด ซึ่งยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของกระทรวงกลาโหม ในสภาวะปกติ เมื่อต้องบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ การกำเนิดขึ้นของยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญการเตรียมพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ เนื่องจากแผนทั้งสองฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้กระทรวงกลาโหม รับผิดชอบเป็นหน่วยเจ้าภาพ การขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความพร้อมให้กับระบบการป้องกันประเทศและหลักประกันด้านความมั่นคงให้กับประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และสามารถรองรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ จำแนกแผนตามกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เป็น ๓ ระดับ โดยกำหนดให้แผนระดับที่ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนระดับที่ ๒ ประกอบด้วย ๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (จำนวน ๒๓ ประเด็น) ๒) แผนการปฏิรูปประเทศ ๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ ๔) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนระดับที่ ๓ ประกอบด้วย ๑) แผนปฏิบัติการด้าน ... ๒) แผนปฏิบัติราชการระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติราชการรายปี และ ๓) แผนอื่น ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายระบุให้ใช้ชื่ออื่น นอกจากนี้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ทุกส่วนราชการของรัฐ ต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติราชการรายปี โดยแผนปฏิบัติราชการเป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติของแต่ละกระทรวง แผนระดับที่ ๒ และนโยบายรัฐบาล รวมทั้งแผนระดับที่ ๓ ของส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สำหรับแผนปฏิบัติการด้าน ... ต้องมีเท่าที่จำเป็นเท่านั้น กล่าวคือ ต้องมีกฎหมายกำหนดให้จัดทำ หรือกรณีไม่มีกฎหมายกำหนดให้ หน่วยงานจะต้องมีเหตุผลจำเป็น โดยให้ถือพระราชกฤษฎีกาเป็นลำดับศักดิ์กฎหมายชั้นต่ำสุด ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการด้าน ... จะต้องเป็นแผนการพัฒนาเชิงประเด็น ที่ไม่ใช่การดำเนินการที่มีลักษณะเป็นภารกิจปกติ และมีการบูรณาการระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไป มากกว่า ๑ หน่วยงาน

กระทรวงกลาโหม ได้กำหนดแนวทางสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยจัดทำแผนระดับที่ ๓ รองรับจำนวน ๔ แผน ได้แก่ ๑) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ๒) แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม ๓) แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี และ ๔) แผนปฏิบัติราชการประจำปี ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ จะทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ให้กับประเทศ เมื่อต้องเผชิญกับสภาวะสงครามหรือการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ การสร้างหลักประกันด้านความมั่นคงและความมีเสถียรภาพให้กับประเทศและภูมิภาคอาเซียน รวมถึงการเสริมสร้างเกียรติภูมิของชาติในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และกำลังอำนาจของชาติด้านอื่น ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ ถือเป็นแผนระดับที่ ๓ ที่กระทรวงกลาโหม จัดทำขึ้นสำหรับใช้เป็นแนวทางบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของระบบป้องกันประเทศตั้งแต่สภาวะปกติ เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายหรือผลกระทบวงกว้างต่อประเทศอย่างรุนแรง เมื่อประเทศต้องเผชิญกับสภาวะสงครามหรือการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ

๒.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๒.๑.๑ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๒ กำหนดให้ “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย”

๒.๒.๑.๒ หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๕ กำหนดให้ “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ กำหนดให้ “กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคาม ทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดใหม่และใช้กำลังทหารตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด (๒) พิทักษ์ รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ (๓) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุน ภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน (๔) ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุน ภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ (๕) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนด หรือตามมติคณะรัฐมนตรี”

๒.๓ ความจำเป็นในการเสนอแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ต่อคณะรัฐมนตรี

คู่มือแนวทางการจัดทำแผนระดับที่ ๓ และการเสนอแผนระดับที่ ๓ ในส่วนของแผนปฏิบัติการด้านฯ ต่อคณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ระบุถึงความจำเป็นในการเสนอแผนปฏิบัติการด้านฯ ต่อคณะรัฐมนตรีว่า ในกรณีที่ไม่มีความหมายกำหนดให้เสนอแผนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหรือเพื่อทราบ ก่อนการประกาศใช้แผนให้หน่วยงานจัดทำแผนตามหลักเกณฑ์การจัดทำแผนฯ ตามที่ สศช. กำหนด โดยหากจำเป็นต้อง นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหรือเพื่อทราบ สศช. จะดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาให้ความเห็น ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และ สศช. จะแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานทราบ เพื่อดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้กำหนดให้ต้องมีการจัดทำและ เสนอแผนดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเห็นชอบก่อนการประกาศใช้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาศักยภาพ ของประเทศด้านความมั่นคง เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคง เอกราช อธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งทุกภาคส่วนต้องบูรณาการการเตรียมความพร้อมร่วมกันตั้งแต่สภาวะปกติ เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิด ความเสียหายหรือผลกระทบวงกว้างต่อประเทศอย่างรุนแรง เมื่อประเทศต้องเผชิญกับสภาวะสงครามหรือ การรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ ตลอดจนวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อย่างร้ายแรง ซึ่งกระทรวงกลาโหมพิจารณาแล้วเห็นว่า แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ มีความสำคัญ และจะเป็นกรอบแนวทางให้แก่ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมและภายนอกกระทรวงกลาโหม ในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อสร้างหลักประกันด้านความมั่นคงและเสถียรภาพให้กับประเทศชาติได้ต่อไป รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง นโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแนวความคิดยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ แผนสำคัญระดับชาติฉบับอื่น ๆ และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ส่วนที่ ๒

ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ

ตามนัยของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีความสอดคล้องกับแผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ ๑) ด้านความมั่นคง ๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และ ๓) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (หลัก)

๑.๑.๑ เป้าหมาย (Z)

(๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

(๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ

(๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง

(๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชม และได้รับการยอมรับ โดยประชาคมระหว่างประเทศ

(๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

(๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ

(๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

(๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

(๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐ

และที่มิใช่ภาครัฐ

(๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๑.๑.๓ การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๑.๑.๓.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ
ตอบสนองต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
เป้าหมายหลัก คือ (๓) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง และเป้าหมายรอง ได้แก่ (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ และ (๕) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๓.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน
ตอบสนองต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
เป้าหมายหลัก ได้แก่ (๑) ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข และเป้าหมายรอง ได้แก่ (๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ

๑.๑.๓.๓ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร
ตอบสนองต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
ได้แก่ (๔) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชม และได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๑.๒.๑ เป้าหมาย (Z)

- (๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน
- (๒) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

๑.๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (๑) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

๑.๒.๓ การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ตอบสนองต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ (๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน และ (๒) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

๑.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๑.๓.๑ เป้าหมาย (Z)

(๑) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

- (๒) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

- (๓) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ

๑.๓.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

(๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

(๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย และเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่

(๓) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

- (๔) ภาครัฐมีความทันสมัย

- (๕) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ

๑.๓.๓ การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง ตอบสนองต่อเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้แก่ ๑) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ๒) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และ ๓) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ

๒. แผนระดับที่ ๒

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) สอดคล้องกับแผนระดับที่ ๒ ได้แก่ ๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ประเด็นความมั่นคง ประเด็นการต่างประเทศ ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต และประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ) ๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และ ๓) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (หลัก)

๒.๑.๑ เป้าหมาย (Y2) ภาพรวมของแผนแม่บทฯ

(๑) ประเทศชาติมีความมั่นคง ในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น

(๒) ประชาชนอยู่ดี กินดีและมีความสุข ดีขึ้น

๒.๑.๒ การบรรลุเป้าหมายภาพรวมของแผนแม่บทฯ

๒.๑.๒.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน
แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ
ตอบสนองต่อเป้าหมายแผนแม่บทฯ ประเด็นความมั่นคง คือ (๑) ประเทศชาติมีความมั่นคง ในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น

๒.๑.๒.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน
ตอบสนองต่อเป้าหมายแผนแม่บทฯ ประเด็นความมั่นคง คือ (๒) ประชาชนอยู่ดี กินดีและมีความสุข ดีขึ้น

๒.๑.๓ การบรรลุเป้าหมาย (Y1) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ

๒.๑.๓.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน
แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ
ตอบสนองเป้าหมายแผนย่อยที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ

๒.๑.๓.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน
แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ
ตอบสนองเป้าหมายแผนย่อยที่ ๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ และแผนย่อยที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ

๒.๑.๓.๓ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ
ตอบสนองเป้าหมายแผนย่อยที่ ๕ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๒.๑.๓.๔ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร
ตอบสนองเป้าหมายแผนย่อยที่ ๔ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๒.๒.๑ เป้าหมาย (Y2) ภาพรวมของแผนแม่บทฯ : การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก

๒.๒.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร
ตอบสนองต่อเป้าหมาย (Y2) ในภาพรวมของแผนแม่บทฯ และเป้าหมาย (Y1) แผนย่อยด้านความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ และแผนย่อยด้านการส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก

๒.๓ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๒.๓.๑ เป้าหมาย (Y2) ภาพรวมของแผนแม่บทฯ

- (๑) การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาอุตสาหกรรมและบริการ
- (๒) ผลผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น

๒.๓.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศตอบสนองต่อเป้าหมาย (Y2) ในภาพรวมของแผนแม่บทฯ และเป้าหมาย (Y1) แผนย่อยอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

๒.๔ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๒.๔.๑ เป้าหมาย (Y2) ภาพรวมของแผนแม่บทฯ

- (๑) บริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ
- (๒) ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

๒.๔.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง
ตอบสนองต่อเป้าหมาย (Y2) ในภาพรวมของแผนแม่บทฯ และเป้าหมาย (Y1) ได้แก่ แผนย่อยการพัฒนาบริการประชาชน แผนย่อยการปรับสมดุลภาครัฐ แผนย่อยการพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ และแผนย่อยการสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

๒.๕ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๕.๑ เป้าหมาย (Y2) ภาพรวมของนโยบายและแผนระดับชาติฯ ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น ประชาชนดำรงชีวิตโดยปกติสุข รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

๒.๕.๒ เป้าหมาย (Y1) ของนโยบายและแผนระดับชาติฯ แยกตามนโยบายและแผนความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหม

๒.๕.๒.๑ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๒ (การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติและการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ) (หลัก)

(๑) **เป้าหมายที่ ๑** การปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหาที่กระทบต่ออธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมสูงขึ้น สำหรับการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ หรือแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ด้วยระบบการปฏิบัติการร่วมตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) ความพร้อมของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันประเทศด้วยระบบปฏิบัติการร่วม โดยหน่วยทหารตามแผนป้องกันประเทศผ่านเกณฑ์มาตรฐานการฝึกร่วมกองทัพไทย ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๒) หน่วยปฏิบัติการหลักของเหล่าทัพในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันประเทศมีความพร้อมด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และการฝึก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** การพัฒนาขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันประเทศ
ในอนาคต **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมและทันสมัยทั้งในด้านการจัดหน่วย อาวุธยุทโธปกรณ์ ระบบการสนับสนุน และการส่งกำลังบำรุง รวมทั้งระบบการควบคุมบังคับบัญชาด้วยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล การปฏิบัติการทางไซเบอร์และอวกาศ ตลอดจนสามารถนำกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วย เข้าร่วมการฝึกหรือปฏิบัติการกับกองทัพได้ทั้งในภาวะปกติ วิกฤติ และสงคราม **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) การพัฒนากองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องไปสู่ความทันสมัย ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเชื่อมโยงระบบงาน ตลอดจนเสริมสร้างความพร้อมเพื่อให้สามารถรองรับปฏิบัติการทางไซเบอร์และอวกาศได้ ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๒) หน่วยทหารที่มีกำลังพลสำรองในอัตราของหน่วยมีการเรียกกำลังพลสำรองเข้าร่วมการฝึก หรือปฏิบัติการร่วมกับกองทัพครบทุกหน่วย ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๒.๒ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑ (การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ)

(๑) เป้าหมายที่ ๑ การธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ การสร้างพื้นที่พูดคุยอย่างสันติ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนมุมมอง และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ **ตัวชี้วัด** การจัดทำชุดข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และเผยแพร่ตามช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๕ จากผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา

(๒) เป้าหมายที่ ๒ คนในชาติอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเคารพในความแตกต่างหลากหลาย โดยได้รับความคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งหมายรวมถึงการให้ความสำคัญกับทุกศาสนา ผู้ที่มีหลักความเชื่อต่าง ๆ และผู้ที่ไม่นับถือศาสนา **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ คนในชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันบนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) การจัดทำ พัฒนา หรือปรับปรุงมาตรการของรัฐ เพื่อส่งเสริม คุ้มครอง และปกป้องสิทธิมนุษยชนภายในของไทยให้สอดคล้องกับบริบทภายในประเทศและสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี อย่างน้อยปีละ ๒ มาตรการ ๒) คำร้องเกี่ยวกับการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและการถูกเลือกปฏิบัติได้รับการพิจารณาและเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย ๕ ปีย้อนหลัง และ ๓) การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับในรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ ตามกระบวนการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน (Universal Periodic Review: UPR) ภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC) ภายในปี ๒๕๗๐ มีผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับในกระบวนการ UPR รอบที่ ๓ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ และรอบที่ ๔ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐

๒.๕.๒.๓ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๓ (การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติในพื้นที่ชายแดน)

(๑) เป้าหมายที่ ๑ พื้นที่ชายแดนมีความมั่นคง ปลอดภัย มีศักยภาพ การป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามทุกรูปแบบ และเป็นพื้นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างไทยกับประเทศรอบบ้าน **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ พื้นที่ชายแดนมีศักยภาพในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบประชาชนและชุมชนตามแนวชายแดนมีความปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมถึงเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญทางเศรษฐกิจ การสัญจร และความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบป้องกันตามแนวชายแดนด้วยการใช้เทคโนโลยี อย่างน้อยร้อยละ ๘๕ ของจังหวัดชายแดนทั้งหมด ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๒) มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ต่อปี

(๒) เป้าหมายที่ ๒ ปัญหาเขตแดนระหว่างไทยกับประเทศรอบบ้านได้รับการแก้ไขและไม่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาเขตแดน โดยมีความสมดุลระหว่างผลประโยชน์แห่งชาติและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ **ตัวชี้วัด** คือ เป้าหมายในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของไทย อยู่ที่ร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๒.๔ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๔ (การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล)

(๑) เป้าหมายที่ ๑ ประเทศไทย สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางทะเลได้อย่างต่อเนื่อง จนไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยมีขีดความสามารถและศักยภาพในการเฝ้าระวัง ติดตาม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางทะเลในภาพรวมของประเทศเพิ่มขึ้น จนทำให้ประเทศมีความมั่นคงและปลอดภัย **ตัวชี้วัด** คือ ค่าคะแนนดัชนีความมั่นคงทางทะเลในภาพรวม อยู่ที่ ๖๙ คะแนน ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) เป้าหมายที่ ๒ ประเทศไทยมีการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลที่ช่วยสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางทะเล **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยมีองค์ความรู้ทางทะเลที่สำคัญที่สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

และประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับทะเล **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) จำนวนองค์ความรู้ทางทะเลที่สำคัญที่สนับสนุนการตัดสินใจของกลไกระดับนโยบายของประเทศ อย่างน้อยปีละ ๑ ประเด็น และ ๒) การสร้างองค์ความรู้และความตระหนักรู้ทางทะเลให้แก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยปีละ ๑ ประเด็น

๒.๕.๒.๕ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๕ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้)

(๑) **เป้าหมายที่ ๑** จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสียลดลง **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ความรุนแรงและความสูญเสียจากสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยุติลงในปี ๒๕๗๐ **ตัวชี้วัด** คือ สถิติเหตุการณ์ความรุนแรงและความสูญเสียจากสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลง ร้อยละ ๑๐๐ จากปีฐาน ๒๕๖๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ด้วยการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจได้ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน และศักยภาพของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ **ตัวชี้วัด** คือ สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product: GRP) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นทุกปี

(๓) **เป้าหมายที่ ๓** ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ การยอมรับและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลาย **ตัวชี้วัด** คือ การสร้างความเชื่อมั่นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๒.๖ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๖ (การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองและผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ)

(๑) **เป้าหมายที่ ๑** ผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิบุคคลมีจำนวนลดลงและได้รับการดูแลตามหลักมนุษยธรรม **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิบุคคลได้รับสถานะอยู่ในราชอาณาจักรอย่างถูกต้องตามกฎหมายเพิ่มขึ้น **ตัวชี้วัด** คือ จำนวนผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิบุคคลที่ได้รับสถานะอยู่ในราชอาณาจักรอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** แรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม มีจำนวนการลักลอบหลบหนี เข้าเมืองลดลง **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ แรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายเพิ่มขึ้น **ตัวชี้วัด** คือ จำนวนแรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๓) **เป้าหมายที่ ๓** การบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง กลุ่มที่มีความเปราะบางและผู้ได้รับความคุ้มครองด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ รวมถึงผู้อยู่ระหว่างคัดกรองสถานะไม่สามารถเดินทางกลับประเทศภูมิลำเนาอย่างเป็นระบบ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยมีระบบและมาตรการการบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง ในกลุ่มที่มีความเปราะบางด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ รวมถึงผู้ได้รับความคุ้มครองหรือผู้อยู่ระหว่างคัดกรองสถานะที่ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศภูมิลำเนา เป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อลดผลกระทบต่อความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และหลักสิทธิมนุษยชน **ตัวชี้วัด** คือ การจัดวางระบบป้องกัน กระบวนการ และหลักเกณฑ์บริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองในกลุ่มที่มีความเปราะบางด้านความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ รวมถึงผู้ได้รับความคุ้มครอง หรือผู้อยู่ระหว่างคัดกรองสถานะที่ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศภูมิลำเนา ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๒.๗ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๗ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์)

(๑) **เป้าหมายที่ ๑** การยกระดับสถานะของประเทศไทยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จนไม่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ เศรษฐกิจ การบริหาร และการพัฒนาประเทศ **ตัวชี้วัด** คือ ร้อยละความสำเร็จของประเทศไทยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับนานาชาติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕ ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** ประเทศไทยสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ดีขึ้น รวมทั้งสามารถบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ร่วมกัน **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) การปราบปรามและดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๕ ภายในปี ๒๕๗๐ ๒) แรงงานต่างด้าวและแรงงานไทยที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๕ ภายในปี ๒๕๗๐ ๓) ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๕ ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๔) การพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ จากผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา

๒.๕.๒.๘ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๘ (การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด)

(๑) **เป้าหมายที่ ๑** การป้องกันประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการป้องกันจากยาเสพติด **ตัวชี้วัด** คือ สัดส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดต่อประชากร ลดลง ๘ คน ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** การสกัดกั้นและปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดในประเทศและอาชญากรรมข้ามชาติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยสามารถสกัดกั้นยาเสพติด และปราบปราม ทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติดร้ายสำคัญ ด้วยมาตรการทางทรัพย์สิน **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) คดียาเสพติดที่มีการสืบสวนขยายผลจากการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑ จากผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา และ ๒) การสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนเปรียบเทียบกับปริมาณที่จับกุมยาเสพติดทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ จากผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา

(๓) **เป้าหมายที่ ๓** ผู้เสพยาเสพติดมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม และไม่หวนกลับเข้าสู่วงจรยาเสพติด **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ผู้เสพยาเสพติดที่เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น **ตัวชี้วัด** ผู้เสพยาเสพติดที่เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒ จากผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมา

๒.๕.๒.๙ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๙ (การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

เป้าหมาย การยกระดับการจัดการความเสี่ยงสาธารณภัยที่สำคัญอันเกิดจากภัยธรรมชาติ และภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่เกิดขึ้น และ/หรือ เป็นภัยซ้ำซ้อน (Compound Hazards) ไปสู่มาตรฐานตามหลักสากล **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยสามารถจัดการความเสี่ยง พร้อมทั้งรับมือและลดผลกระทบจากสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) อัตราการเสียชีวิตจากภัยธรรมชาติ (อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง) ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๕ ปี ๒) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ (อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง) ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๕ ปี ๓) อัตราการเสียชีวิตจากภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ (อัคคีภัย) ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๕ ปี และ ๔) การแจ้งเตือนสาธารณภัยล่วงหน้าได้ทันสถานการณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด (เฉพาะภัยธรรมชาติ ๔ ภัย ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม และสึนามิ) ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๙๘ ของการเกิดภัยดังกล่าวทุกปี

๒.๕.๒.๑๐ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๐ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์)

เป้าหมาย คือ ประเทศไทยมีความพร้อมต่อการป้องกัน รับมือความเสี่ยงภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการป้องกันการโจมตีทางไซเบอร์และอาชญากรรมไซเบอร์ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ หน่วยงานระดับชาติ กลุ่มภารกิจหรือให้บริการโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ และระดับหน่วยงานมีความพร้อม และมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เท่าทันเหตุการณ์สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงมีกลไกและแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ และการพัฒนาการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางไซเบอร์ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙๐ ภายในปี ๒๕๗๐ ๒) การแก้ไขเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙๐ ภายในปี ๒๕๗๐ ๓) การจัดทำหรือพัฒนากลไก มาตรการ และแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ รวมถึงการพัฒนาการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางไซเบอร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๐ ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๔) สถิติคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ ลดลงร้อยละ ๓๐ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

๒.๕.๒.๑๑ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๑ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย)

(๑) **เป้าหมายที่ ๑** ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันในการรับมือกับภัยก่อการร้าย **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ หน่วยงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติมีขีดความสามารถในการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยก่อการร้ายเพิ่มขึ้น **ตัวชี้วัด** คือ การดำเนินการมาตรการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนเชิงป้องกันภัยก่อการร้ายอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการตอบโต้ต่อเหตุวิกฤติจากการก่อการร้าย **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ หน่วยงานสามารถระงับเหตุจากการก่อการร้ายได้ทันการณ์ และลดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ได้รับผลกระทบให้น้อยที่สุด **ตัวชี้วัด** คือ การพัฒนาศักยภาพของระบบที่ตอบสนองต่อการระงับเหตุวิกฤติจากการก่อการร้าย และควบคุมสถานการณ์การก่อการร้ายอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๓) **เป้าหมายที่ ๓** ประเทศไทยมีศักยภาพในการฟื้นตัวจากภัยก่อการร้ายให้กลับสู่สภาวะปกติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ เหยื่อและผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายได้รับการช่วยเหลือเยียวยาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพื้นที่ประสบภัยจากการก่อการร้ายมีการฟื้นตัวให้กลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็ว และปลอดภัยกว่าเดิม **ตัวชี้วัด** คือ การวางระบบฟื้นตัวจากภัยก่อการร้ายอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐ และสามารถฟื้นฟูจากเหตุก่อการร้ายได้

๒.๕.๒.๑๒ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๒ (การสร้างดุลยภาพระหว่างประเทศ)

(๑) **เป้าหมายที่ ๑** ประเทศไทยสามารถรักษาความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ต่อความมั่นคงของไทยอย่างมีดุลยภาพ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และแสดงท่าทีอย่างเหมาะสม ผ่านกลไกความร่วมมือหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ต่อความมั่นคงของไทย **ตัวชี้วัด** ประเทศไทยมีปฏิสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอกับ ๔ กลุ่มประเทศเหล่านี้ อย่างน้อยกลุ่มละ ๑ ครั้งต่อปี ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ ประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มที่ ๒ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย กลุ่มที่ ๓ จีนและรัสเซีย และกลุ่มที่ ๔ ประเทศอื่น ๆ ที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์กับไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย แอฟริกาใต้ บราซิล ตุรกี ซาอุดีอาระเบีย อิหร่าน และอิสราเอล

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** ประเทศไทยมีบทบาทนำในประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ข้อตกลงหรือข้อปฏิบัติร่วมกันของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในเรื่องการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามที่สำคัญในภูมิภาค **ตัวชี้วัด** คือ ความสำเร็จของไทยในการผลักดันให้ข้อเสนอในประเด็นความมั่นคงที่ไทยให้ความสำคัญ ปรากฏในเอกสารผลลัพธ์การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสขึ้นไปของกลไกภายใต้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน อย่างน้อย ๑ ฉบับต่อปี

(๓) เป้าหมายที่ ๓ ประเทศไทยสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศรอบบ้าน ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ คือ การได้รับผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และประเทศรอบบ้านของไทย **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) ระดับความสำเร็จในการจัดทำแผนลุ่มน้ำเชิงรุกระดับภูมิภาค (Proactive Regional Planning) เพื่อบริหารทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืน ๒) ไทยสามารถจัดทำผลลัพธ์ด้านความร่วมมือด้านความมั่นคง ที่เป็นรูปธรรม (key deliverables) ในกรอบหรือกับประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงได้อย่างน้อยปีละ ๓ ประเด็น หรือ ๑๕ ประเด็น ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๒.๑๓ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๓ (การบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข และโรคติดต่ออุบัติใหม่)

(๑) เป้าหมายที่ ๑ ระบบสาธารณสุขมีความพร้อมในการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉิน ด้านสาธารณสุข ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) โรคติดต่อและการระบาด ๒) โรคและภัยที่เกิดจากสารเคมี ๓) โรคและภัยสุขภาพ ที่เกิดจากกัมมันตภาพรังสีและนิวเคลียร์ ๔) โรคที่เกิดจากการบาดเจ็บและอุบัติเหตุ และ ๕) โรคและภัยสุขภาพ อันเกิดจากภัยธรรมชาติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อม เพื่อบูรณาการความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขกับทุกภาคส่วน รองรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคติดต่ออุบัติใหม่ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) หน่วยงานด้านสาธารณสุขทั้งส่วนกลางและระดับภูมิภาค มีแผนเผชิญเหตุเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉิน ด้านสาธารณสุขทั้ง ๕ ด้าน ร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๒) การฝึกซ้อมเพื่อบูรณาการความร่วมมือ จากทุกภาคส่วน เป็นประจำทุก ๒ ปี

(๒) เป้าหมายที่ ๒ ระบบสาธารณสุขมีศักยภาพการเผชิญเหตุและการบริการ ด้านการแพทย์ในภาวะฉุกเฉิน **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรค จัดการภัยคุกคามสุขภาพและดูแลประชาชนเมื่อเกิดภาวะสาธารณสุขฉุกเฉินและโรคติดต่ออุบัติใหม่ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) ความสำเร็จของการมีระบบรองรับการบริหารจัดการเฝ้าระวัง คัดกรอง และตรวจวินิจฉัยโรคติดต่ออุบัติใหม่ และภัยสุขภาพ เมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินระดับเขตสุขภาพ ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐ ๒) ระบบบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องในภาวะวิกฤติจากการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่และภัยสุขภาพ ได้แก่ เขตสุขภาพมีระบบการบริหารจัดการเตียงเพื่อรองรับผู้ป่วยวิกฤติในภาวะฉุกเฉิน ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐ และเขตสุขภาพมีระบบบริหารจัดการทรัพยากรทางการแพทย์ การสำรองยาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็น ให้สามารถใช้งานได้ อย่างน้อย ๒ เดือน เพื่อสามารถเผชิญเหตุได้อย่างรวดเร็ว ร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๓) เขตสุขภาพ มีแนวทางการระดมสรรพกำลังบุคลากร เพื่อดูแลประชาชนยามวิกฤติ ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๓) เป้าหมายที่ ๓ ระบบสาธารณสุขของประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงทางยาและเวชภัณฑ์ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยสามารถผลิตยาและเวชภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์และสาธารณสุขได้ทั้งห่วงโซ่อุปทาน **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) มูลค่าการสนับสนุนการผลิตยาและอุตสาหกรรมทางการแพทย์ภายในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับ ค่าเฉลี่ยย้อนหลัง ๕ ปี และ ๒) การจัดทำข้อมูลห่วงโซ่อุปทานของการผลิตยาและอุตสาหกรรมทางการแพทย์ (Resource Mapping) ที่ใช้ในภาวะฉุกเฉินเป็นประจำทุก ๒ ปี

๒.๕.๒.๑๔ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๔ (การพัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ)

(๑) เป้าหมายที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมสำหรับการระดมทรัพยากร ที่จำเป็นเพื่อใช้ในกรณีที่ประเทศเผชิญกับภัยคุกคามหรือวิกฤตการณ์ระดับชาติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ประเทศไทยมีความพร้อมในการระดมทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในกรณีที่ประเทศเผชิญกับภัยคุกคาม รวมถึง เมื่อประเทศเข้าสู่ภาวะวิกฤตระดับชาติ **ตัวชี้วัด** คือ การพัฒนาศักยภาพของกลไก การบริหารจัดการ และความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อใช้สำหรับการระดมทรัพยากรในกรณีที่ประเทศเผชิญภัยคุกคามหรือ วิกฤตการณ์ระดับชาติ ร้อยละ ๘๕ ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) **เป้าหมายที่ ๒** การพัฒนาศักยภาพการบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ กลไกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีศักยภาพในการตอบสนอง ระบุเหตุ และควบคุม วิกฤตการณ์ระดับชาติ เพื่อลดความรุนแรงของผลกระทบและความเสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ **ตัวชี้วัด** การพัฒนาศักยภาพการบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๒.๑๕ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๕ (การพัฒนาระบบข่าวกรองแห่งชาติ)

เป้าหมาย การยกระดับระบบข่าวกรองแห่งชาติในการเฝ้าระวัง ประเมิน ตอบสนอง และแจ้งเตือนสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงอันจะนำไปสู่ภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติและ ผลประโยชน์แห่งชาติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ กลไกระดับนโยบายของประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำรายงานข่าวกรอง ที่ประเมินภัยคุกคามด้านความมั่นคงในระยะยาว (๑๐ ปีขึ้นไป) ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารและข่าวกรองที่มาจากเครือข่าย ความร่วมมือจากหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนสามารถป้องกันการโจมตีทางไซเบอร์ได้ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) ความสำเร็จของรายงานข่าวกรองที่ประเมินภัยคุกคามด้านความมั่นคงในระยะยาว (๑๐ ปีขึ้นไป) เพื่อประกอบการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ รวมถึงการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ แผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายในปี ๒๕๗๐ ๒) การขยายเครือข่ายเฝ้าระวังตามประเด็นความมั่นคงสำคัญ/ พื้นที่ความมั่นคงภายในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕ ภายในปี ๒๕๗๐ และ ๓) การมีระบบเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูล ด้านการข่าวเพื่อการแจ้งเตือนภัยคุกคามทางไซเบอร์ ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๒.๑๖ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๖ (การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง)

เป้าหมาย การมีฐานข้อมูลหรือชุดข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ ด้านความมั่นคง สามารถนำไปสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาที่มี ผลกระทบต่อความมั่นคงระดับชาติ **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ ระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ด้านความมั่นคง เพื่อใช้สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง **ตัวชี้วัด** คือ จำนวนของประเด็นความมั่นคง และ ประเด็นศักยภาพความมั่นคง ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่นำมาเชื่อมโยง วิเคราะห์ และประมวลผลด้วยระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ ๒ ประเด็น

๒.๕.๒.๑๗ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๗ (การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่)

เป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายระดับตำบลที่มีปัญหาความมั่นคงสำคัญเร่งด่วนลดลง **ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ** คือ พื้นที่เป้าหมายระดับตำบลได้รับการแก้ไขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและชุมชน มีความเข้มแข็ง นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน **ตัวชี้วัด** คือ พื้นที่เป้าหมายระดับตำบลทั้งประเทศตาม ที่จังหวัดประกาศมีปัญหาความสำคัญเร่งด่วน ลดลงร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

๒.๕.๓ การบรรลุเป้าหมายของนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติฯ

๒.๕.๓.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง
แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ตอบสนองเป้าหมาย ดังนี้

(๑) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๒ (การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ และการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ) (หลัก)

(๒) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑ (การเสริมสร้างความมั่นคงของ สถาบันหลักของชาติ)

(๓) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๓ (การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ พื้นที่ชายแดน)

(๔) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๔ (การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล)

(๕) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๕ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้)

(๖) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๖ (การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองและผู้อพยพย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ)

(๗) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๗ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์)

(๘) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๘ (การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหาหยาเสพติด)

(๙) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๙ (การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

(๑๐) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๐ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์)

(๑๑) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๑ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย)

(๑๒) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๓ (การบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคติดต่ออุบัติใหม่)

(๑๓) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๔ (การพัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติและบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ)

(๑๔) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๕ (การพัฒนาระบบข่าวกรองแห่งชาติ)

(๑๕) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๖ (การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง)

(๑๖) นโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๗ (การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่)

๒.๕.๓.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง ตอบสนองเป้าหมายของนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๐ (การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์) และนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๖ (การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง)

๒.๕.๓.๓ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน ตอบสนองเป้าหมายของนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๙ (การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๗ (การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่)

๒.๕.๓.๔ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร ตอบสนองเป้าหมายของนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๒ (การสร้างดุลยภาพระหว่างประเทศ)

๒.๕.๓.๕ แนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ตอบสนองเป้าหมายของนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๙ (การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และนโยบายและแผนความมั่นคงที่ ๑๔ (การพัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ)

๒.๖ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

๒.๖.๑ เป้าหมาย (Y2) ภาพรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๑) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญให้สูงขึ้น

(๒) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม

(๓) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ

(๔) การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน โดยปรับปรุงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตและบริการให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ

(๕) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทโลกใหม่ อาทิ สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารงานของภาครัฐให้ทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

๒.๖.๒ การบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ แยกตามหมวดหมู่การพัฒนา ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหม

๒.๖.๒.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง สนับสนุนต่อเป้าหมายของหมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบใจประชาชน

๒.๖.๒.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน สนับสนุนต่อเป้าหมายของสนับสนุนต่อเป้าหมายของหมวดหมู่ที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุน และยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และหมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓. แผนระดับที่ ๓ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ กระทรวงกลาโหม

๓.๑.๑ แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๑.๒ แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กระทรวงกลาโหม

๓.๑.๓ แผนปฏิบัติราชการประจำปี กระทรวงกลาโหม

๓.๒ ส่วนราชการนอกกระทรวงกลาโหม

๓.๒.๑ แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๓.๒.๒ แผนปฏิบัติการด้านเสริมสร้างสถาบันความมั่นคงหลักของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๓ แผนปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๔ แผนปฏิบัติการด้านการสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๕ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๖ แผนการปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาการค้ามนุษย์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๗ แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๘ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๙ แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมข้ามชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๑๐ นโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๑๑ แผนปฏิบัติการด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๑๒ แผนรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๑๓ แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๑๔ แผนความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๑๕ แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๒.๑๖ แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๓.๒.๑๗ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติและแผนบริหารวิกฤตการณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๓.๒.๑๘ แผนปฏิบัติการด้านการต่างประเทศรายภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๑๙ แผนปฏิบัติการด้านการทูตพหุภาคี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๒๐ แผนปฏิบัติการด้านการบูรณาการด้านความมั่นคง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๓.๒.๒๑ แผนบูรณาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๔. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)

๔.๑ ตามวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๗๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐) ขององค์การสหประชาชาติ จำนวน ๑๗ เป้าหมาย กำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม โดยแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีส่วนสนับสนุนต่อการบรรลุเป้าหมาย SDG จำนวน ๕ เป้าหมาย ดังนี้

(๑) เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน เป้าหมายย่อยที่ ๖.๕ กำหนดการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวมในทุกระดับ รวมถึงผ่านทางความร่วมมือข้ามเขตแดนตามความเหมาะสม

(๒) เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ ทั้งด้านรายได้ ความมั่งคั่ง โอกาสการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและทรัพยากรที่จำเป็น และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

(๓) เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น ดำเนินการตามความตกลงปารีส (Paris Agreement) เสริมภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศ รวมถึงพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

(๔) เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีเป้าประสงค์ที่ครอบคลุมทั้งด้านมลพิษ การบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรประมง และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๕) เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ มุ่งเน้นการตัดวงจรความขัดแย้ง การข่มเหง การแสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ การใช้ความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบ เพื่อสร้างความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนสร้างหลักประกันการเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม ส่งเสริมการพัฒนาเชิงสถาบันให้มีประสิทธิภาพตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติ

๔.๒ การสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔.๒.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ ๖, ๑๓ และ ๑๔

๔.๒.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๐

๔.๒.๓ แนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๖

๕. การน้อมนำพระราชปณิธานสืบสาน รักษา ต่อยอด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นการสืบสานโครงการพระราชดำริต่อเนื่อง รักษาความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และต่อยอดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ในขณะที่แนวพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชทาน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่หน่วยงานด้านความมั่นคงน้อมรับปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความเข้าใจ จุดศูนย์ดลของปัญหาและสภาพแวดล้อมในทุกมิติอย่างรอบด้าน ขณะเดียวกันต้องเข้าถึงสภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม

ส่วนที่ ๓

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศ ด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑. การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็นของแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพ ของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑.๑ สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีผลกระทบต่อการป้องกันประเทศในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ประเทศไทย มีสภาพภูมิยุทธศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ และภูมิเศรษฐกิจที่เหมาะสมและเกื้อกูลต่อการเป็นปมคมนาคมที่สำคัญทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศสำหรับภูมิภาคอาเซียนและทวีปเอเชีย โดยเส้นทางคมนาคมทางทะเล ถือเป็นผลประโยชน์ของชาติที่หากถูกรบกวนทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแล้ว จะส่งผลกระทบต่อตรงและรุนแรงทั้งด้านการปกป้องความมั่นคงของประเทศ และการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีมีสุขของคนในชาติ ประกอบกับบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด รวมถึงผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ส่งผลให้บริบทและแนวโน้มความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อไทยจะเป็น “ภัยคุกคามแบบผสม (Hybrid Threats)” ซึ่งเกิดจากการผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยมีปัจจัยเร่งที่สำคัญอันเกิดจากการแข่งขันเชิงอำนาจและความไม่ชัดเจนของพื้นที่มิติต่าง ๆ อาทิ พื้นที่อวกาศไซเบอร์ และอวกาศ

ประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ **ระดับโลก** ได้แก่ การแข่งขันขยายอิทธิพลระหว่างประเทศมหาอำนาจ การก่อการร้าย การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเดิม (Disruptive Technology) การปฏิบัติการด้านไซเบอร์ทางทหาร โรคติดต่ออุบัติใหม่ และโรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน และการเปลี่ยนแปลงภูมิประชากรศาสตร์ **ระดับภูมิภาค** ได้แก่ การแข่งขันและขยายอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (กรณีพิพาทในทะเลจีนใต้ อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง และช่องแคบไต้หวัน) ความแตกต่างด้านค่านิยม วัฒนธรรม ระดับการพัฒนาและการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน ความมั่นคงของประเทศรอบบ้าน ความมั่นคงชายแดน ความมั่นคงทางทะเล ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ **ระดับภายในประเทศ** ได้แก่ ความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ความเคลื่อนไหวทางการเมืองภายในประเทศ ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การหลบหนีเข้าเมือง ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การทุจริตคอร์รัปชัน สาธารณภัยและภัยพิบัติ และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ท่ามกลางสถานการณ์ความมั่นคงที่มีความอ่อนไหวและเปราะบางในทุกระดับ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง จึงต้องเตรียมความพร้อมแต่เนิ่น และกำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานด้านความมั่นคงและระบบการป้องกันประเทศมีความพร้อมและขีดความสามารถที่เหมาะสมอยู่เสมอ ตลอดจนสามารถปรับตัวและแสวงหาโอกาสในการเชื่อมโยงบทบาทที่เหมาะสมกับประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ มิตรประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ และขั้วอำนาจต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์

๑.๒ ความจำเป็นของแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ เป็นแผนระดับที่ ๓ ซึ่งกระทรวงกลาโหมริเริ่มจัดทำขึ้นสำหรับใช้เป็นแนวทางบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม ในการเตรียมความพร้อมของระบบป้องกันประเทศตั้งแต่สภาวะปกติ เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายหรือผลกระทบวงกว้างต่อประเทศอย่างรุนแรง เมื่อประเทศต้องเผชิญกับสภาวะสงครามหรือการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ ตลอดจนวิกฤติการณ์ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ จะมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายของแผนย่อยการพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ตามลำดับ รวมถึงนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

การเตรียมความพร้อมให้กับระบบป้องกันประเทศในห้วงที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหม มุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมให้กับกองทัพ ตามกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม ๓ แนวคิด ได้แก่ ๑) การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation) ๒) การผนึกกำลังป้องกันประเทศ (United Defence) และ ๓) การป้องกันเชิงรุก (Active Defence) ซึ่งยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของกระทรวงกลาโหมในสภาวะปกติ เมื่อต้องบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ การกำเนิดขึ้นของยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญการเตรียมพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ เนื่องจากแผนทั้งสองฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้กระทรวงกลาโหม รับผิดชอบเป็นหน่วยเจ้าภาพการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความพร้อมให้กับระบบการป้องกันประเทศและหลักประกันด้านความมั่นคงให้กับประเทศ ได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และสามารถรองรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ จะส่งผลเกื้อกูลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติการกิจป้องกันประเทศตามแผนการปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม และแผนงานความมั่นคงของส่วนราชการอื่นอีกด้วย

๒. ภาพรวมแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๒.๑ กรอบแนวคิดการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ

กระทรวงกลาโหม มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยจัดทำแผนระดับที่ ๓ รองรับจำนวน ๔ แผน ได้แก่ ๑) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ๒) แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม ๓) แผนปฏิบัตินโยบาย ระยะ ๕ ปี และ ๔) แผนปฏิบัตินโยบาย ประจำปี โดยยึดถือแนวความคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ๓ แนวความคิดหลักที่มีอยู่เดิม เป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินการในลักษณะคู่ขนาน ได้แก่ **การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation)** ซึ่งเน้นในเรื่องของการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ตามกรอบแนวทางและนโยบายที่รัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศกำหนด **การผนึกกำลังป้องกันประเทศ (United Defence)** ซึ่งเป็นการบูรณาการพลังอำนาจของชาติทุกประเภท ทุกมิติทั้งด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตั้งแต่ยามปกติ เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของชาติ รวมทั้งชดเชยอำนาจกำลังรบของกองทัพที่มีอยู่อย่างจำกัด และ **การป้องกันเชิงรุก (Active Defence)** ซึ่งเป็นการจัดเตรียมกำลังเสริมสร้าง พัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรทั้งหมด ให้กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง มีความพร้อมในการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการร่วมกัน เพื่อป้องปราม แก้ไข และยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและทันต่อสถานการณ์

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ มุ่งเน้นการบูรณาการร่วมกับส่วนราชการทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม จำนวน ๖ เรื่อง ได้แก่ ๑) การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ๒) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง ๓) การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน ๔) การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน ๕) การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร และ ๖) การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ

๒.๒ วิสัยทัศน์

“กองทัพ หน่วยงาน และระบบงานความมั่นคงของประเทศไทย มีศักยภาพและพร้อมเผชิญกับภัยคุกคามที่กระทบต่อสถาบันหลักของชาติ เอกราช อธิปไตย บูรณาภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์แห่งชาติ และเกียรติภูมิของประเทศ”

๒.๓ วัตถุประสงค์

๒.๓.๑ เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงของกระทรวงกลาโหม กองทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องมีความพร้อม ความทันสมัย และความต่อเนื่องในการปฏิบัติ สำหรับใช้สนับสนุนแผนป้องกันประเทศ หรือแผนการปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๒ เพื่อพัฒนาความทันสมัยของกองทัพ หน่วยงาน และระบบงานความมั่นคง ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเชื่อมโยงระบบงานระหว่างกัน ตลอดจนเสริมสร้างความพร้อมให้สามารถรองรับการปฏิบัติการทางไซเบอร์และอวกาศได้

๒.๓.๓ เพื่อพัฒนากิจการกำลังพลสำรอง กิจการมวลชน และกำลังประชาชน ให้สามารถสนับสนุนการป้องกันประเทศได้ทั้งในภาวะปกติ วิกฤติ และสงคราม

๒.๓.๔ เพื่อบูรณาการการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงอย่างเป็นระบบ สามารถสนับสนุนการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง และการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๕ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

๒.๓.๖ เพื่อสร้างความพร้อมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมตามแผนฝึกกำลัง และทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ สามารถสนับสนุนภารกิจการป้องกันประเทศ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ และบริหารวิกฤตการณ์ หรือภารกิจด้านความมั่นคงอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

๒.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม

๒.๔.๑ เป้าหมายรวม

(๑) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง

(๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ

(๓) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคง เป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

(๔) การปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหาที่กระทบต่ออธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ

(๕) การพัฒนาขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการป้องกันประเทศในอนาคต

๒.๔.๒ ตัวชี้วัดรวม

(๑) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง

(๒) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

(๓) บทบาทและการยอมรับของไทยในประชาคมระหว่างประเทศในฐานะผู้นำหรือผู้สนับสนุนหลักในด้านการทหารและความมั่นคง

(๔) ความพร้อมของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันประเทศด้วยระบบปฏิบัติการร่วม โดยหน่วยทหารตามแผนป้องกันประเทศผ่านเกณฑ์มาตรฐานการฝึกร่วมกองทัพไทย ภายในปี ๒๕๗๐

(๕) หน่วยปฏิบัติการหลักของเหล่าทัพในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันประเทศ มีความพร้อมด้านกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และการฝึก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในปี ๒๕๗๐

(๖) การพัฒนากองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องไปสู่ความทันสมัย ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเชื่อมโยงระบบงาน ตลอดจนเสริมสร้างความพร้อมเพื่อให้สามารถรองรับการปฏิบัติการทางไซเบอร์และอวกาศได้ ภายในปี ๒๕๗๐

(๗) หน่วยปฏิบัติการหลักตามแผนป้องกันประเทศ ที่มีกำลังพลสำรองบรรจุในอัตราของหน่วย มีการเรียกกำลังพลสำรองเข้าร่วมการฝึก หรือปฏิบัติการกิจร่วมกับของกองทัพ ครบทุกหน่วย ภายในปี ๒๕๗๐

๓. แนวทางดำเนินการ

การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง เป็นงานที่มีขอบเขตครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งภายในกระทรวงกลาโหม และส่วนราชการนอกกระทรวงกลาโหม รวมถึงมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากเป็นการบูรณาการทรัพยากรทั้งปวง เพื่อให้ประเทศมีความพร้อมสูงสุด เมื่อต้องเผชิญกับสภาวะสงครามหรือการรุกรานด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ การสร้างหลักประกันด้านความมั่นคงและเสถียรภาพให้กับประเทศและภูมิภาคอาเซียน รวมถึงการเสริมสร้างเกียรติภูมิของชาติในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และกำลังอำนาจของชาติด้านอื่น ตั้งแต่สภาวะปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ จึงกำหนดแนวทางการดำเนินการ จำนวน ๖ แนวทาง ดังนี้

๓.๑ แนวทางการดำเนินการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง

มุ่งเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้พร้อมเผชิญกับสถานการณ์หรือภัยคุกคามต่อสถาบันหลักของชาติ เอกราช อธิปไตย บูรณาภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์แห่งชาติ และเกียรติภูมิของประเทศ สามารถติดตามแจ้งเตือน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และรองรับกับภัยคุกคามได้อย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพ และทันเวลา

๓.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อมสูงขึ้น สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศชาติ และการป้องกันประเทศ

(๒) กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง มีระบบการประสานงานและกลไกการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศชาติ และการป้องกันประเทศ

๓.๑.๒ ตัวชี้วัด

(๑) ระดับความพร้อมของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง ในการปฏิบัติงานร่วมกันตามแผนที่กำหนด เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๒) กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง มีการฝึกการปฏิบัติงานร่วมกันตามแผนที่กำหนด เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ และการป้องกันประเทศ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๓) ระดับความพร้อมของระบบส่งกำลังบำรุงฝั่งทะเลอันดามัน

๓.๑.๓ กลยุทธ์

(๑) วางแผนและเตรียมกำลังเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงของกระทรวงกลาโหม กองทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อม ความทันสมัย และความต่อเนื่องในการปฏิบัติ สำหรับใช้สนับสนุนแผนป้องกันประเทศ แผนปฏิบัติการระดับชาติ หรือแผนรองรับวิกฤติฉุกเฉินของชาติ

(๒) จัดให้มีการฝึกการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับการปฏิบัติตามภารกิจป้องกันประเทศหรือการปฏิบัติการอื่น ๆ ระหว่างกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง

(๓) ปรับปรุงและพัฒนาระเบียบปฏิบัติ ระบบการประสานงาน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคง เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

(๔) พัฒนาระบบสนับสนุนการปฏิบัติการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านทะเลอันดามัน

๓.๑.๔ ผลผลิต/โครงการ ที่ควรมุ่งเน้น ได้แก่

(๑) การพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๒) การพัฒนาแนวทาง คู่มือ หรือระเบียบปฏิบัติประจำ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๓) การฝึกระหว่างกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๔) การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๕) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๖) การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓.๒ แนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง

มุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง ไปสู่ความเป็นดิจิทัลและเครือข่ายสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และเชื่อถือได้ รวมทั้งสามารถรองรับกับการปฏิบัติการทางไซเบอร์และอวกาศได้ต่อไป

๓.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงมีความพร้อมและทันสมัย ด้วยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง

(๒) กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง มีการวางแผนหรือใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีไซเบอร์และอวกาศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพของระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง

๓.๒.๒ ตัวชี้วัด

(๑) กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง มีการเชื่อมโยงและเปลี่ยนผ่านระบบงานการป้องกันประเทศและความมั่นคงไปสู่ความเป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น

(๒) แผนหรือการดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพของระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง ที่มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีไซเบอร์และอวกาศ

๓.๒.๓ กลยุทธ์

(๑) พัฒนากองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงไปสู่ความเป็นดิจิทัลมากขึ้น ด้วยการเชื่อมโยงระบบข้อมูลด้านความมั่นคงที่จำเป็นเข้าด้วยกัน หรือการใช้ประโยชน์โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันในการปฏิบัติงานร่วมกัน

(๒) จัดทำแผนหรือแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถและประสิทธิภาพของระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง ด้วยเทคโนโลยีไซเบอร์และอวกาศ

(๓) พัฒนาทักษะและขีดความสามารถของบุคลากรในระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ไซเบอร์ และอวกาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๔ ผลผลิต/โครงการ ที่ควรมุ่งเน้น ได้แก่

(๑) การเปลี่ยนผ่านระบบงานของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงไปสู่ความเป็นดิจิทัล

(๒) การพัฒนาขีดความสามารถการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ และไซเบอร์ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๓) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล และสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ

(๔) การพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงด้วยเทคโนโลยีด้านอวกาศ

(๕) การฝึกอบรมบุคลากรของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงในเรื่องเกี่ยวกับดิจิทัล ไซเบอร์ และอวกาศ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ แนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน

มุ่งเน้นการนำกำลังพลสำรองที่มีอยู่ในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยทหาร ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการหลักตามแผนป้องกันประเทศ หมุนเวียนเข้าร่วมการฝึกหรือปฏิบัติการกิจกับกองทัพ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มความคุ้นเคยในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกำลังประจำการ กองประจำการ และกำลังพลสำรอง ตั้งแต่ภาวะปกติ อีกทั้งสามารถขยายผลไปสู่งานกิจการมวลชนเพื่อการป้องกันประเทศและความมั่นคงได้ต่อไป

๓.๓.๑ เป้าหมาย

(๑) กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง สามารถนำกำลังพลสำรองในบัญชีบรรจุกำลังของหน่วยเข้าร่วมการฝึกหรือปฏิบัติการกิจได้ ทั้งในภาวะปกติ วิกฤติ และสงคราม

(๒) กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง สามารถนำกำลังประชาชนและมวลชน เข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคงได้ ทั้งในภาวะปกติ วิกฤติ และสงคราม

๓.๓.๒ ตัวชี้วัด

(๑) หน่วยปฏิบัติการหลักที่มีกำลังพลสำรองบรรจุในอัตราของหน่วย มีการเรียกกำลังพลสำรองเข้าร่วมการฝึก หรือปฏิบัติการกิจร่วมกับของกองทัพครบทุกหน่วย ภายในปี ๒๕๗๐

(๒) ข้อมูลบัญชีหรือสถานภาพกำลังประชาชนและมวลชนที่อยู่ในการกำกับดูแลของหน่วยทหารหรือหน่วยงานความมั่นคง

(๓) จำนวนกำลังประชาชนและมวลชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติการกิจกับกองทัพหรือหน่วยงานด้านความมั่นคงเพิ่มสูงขึ้น

๓.๓.๓ กลยุทธ์

(๑) เรียกกำลังพลสำรองที่บรรจุในอัตราของหน่วยทหาร ซึ่งเป็นหน่วยกำลังรบหรือหน่วยสนับสนุนการรบตามแผนป้องกันประเทศ เข้ารับการฝึกหรือปฏิบัติการกิจร่วมกับกองทัพ หรือหน่วยงานความมั่นคง

(๒) จัดทำข้อมูลบัญชีหรือสถานภาพกำลังประชาชนและมวลชนที่อยู่ในการกำกับดูแลของหน่วยทหารหรือหน่วยงานความมั่นคง ให้มีความทันสมัยและพร้อมใช้งาน

(๓) นำกำลังประชาชนและมวลชน เข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติการกิจกับกองทัพหรือหน่วยงานด้านความมั่นคง ตามโอกาสที่เหมาะสม

๓.๓.๔ ผลผลิต/โครงการ ที่ควรมุ่งเน้น ได้แก่

- (๑) การสร้างความเข้มแข็ง และการฝึกกำลังพลสำรอง ตามแผนของกองทัพ
- (๒) การพัฒนาระบบการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อตรวจสอบ ฝึกวิชาทหาร หรือปฏิบัติราชการ
- (๓) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อกิจการกำลังสำรองและการเสด็จ
- (๔) การจัดตั้งเครือข่ายกำลังพลสำรอง และมวลชนเพื่อความมั่นคง
- (๕) การเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบกำลังพลสำรองและความมั่นคงของประเทศ
- (๖) การนำกำลังพลสำรองและมวลชนเพื่อความมั่นคง สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติ และการป้องกันประเทศ
- (๗) การปรับปรุงกฎหมาย และสิทธิสวัสดิการของกำลังพลสำรอง
- (๘) การฝึกอบรมผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (พรส.)
- (๙) การฝึกอบรมผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (พรส.) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หลักสูตรการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน
- (๑๐) การฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

๓.๔ แนวทางการดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน

มุ่งเน้นบูรณาการงานการพัฒนาประเทศทั้งในระดับบุคคลและชุมชน และระบบการบริหารจัดการของทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อแผนป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน และการช่วยเหลือประชาชน ตามความจำเป็นและความเร่งด่วนของสถานการณ์ความมั่นคงที่เกิดขึ้น

๓.๔.๑ เป้าหมาย

- (๑) ประชาชน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมาย มีความเป็นอยู่พื้นฐานและคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างปลอดภัย มั่นคง และเกื้อกูลต่อการป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคง
- (๒) ทุกพื้นที่ที่มีมาตรการช่วยเหลือประชาชนที่มีประสิทธิภาพ รองรับเมื่อมีภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้น

๓.๔.๒ ตัวชี้วัด

- (๑) จำนวนผลผลิต/โครงการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง มีความสอดคล้องและเกื้อกูลต่อระบบการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคง
- (๒) ความสำเร็จของการดำเนินงานการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๐ ของผลผลิต/โครงการที่กำหนดในแต่ละปีงบประมาณ
- (๓) หน่วยงานระดับจังหวัดมีการฝึกเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือประชาชน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- (๔) ผลสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อมาตรการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

๓.๔.๓ กลยุทธ์

- (๑) ดำเนินงานการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและเกื้อกูลต่อระบบการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคง
- (๒) ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือส่วนราชการพลเรือนและภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง การพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของคนและชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย

(๓) จัดทำแผนหรือกำหนดมาตรการช่วยเหลือประชาชนที่มีประสิทธิภาพ รองรับเมื่อมีภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้น ด้วยการบูรณาการทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

(๔) จัดการฝึกหรือซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติตามแผนหรือมาตรการช่วยเหลือประชาชนให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกจังหวัด

(๕) สํารวจความพึงพอใจของประชาชนต่องานการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและการช่วยเหลือประชาชน

๓.๔.๔ ผลผลิต/โครงการ ที่ควรมุ่งเน้น ได้แก่

(๑) การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง

- การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เป้าหมาย
- การจัดหาพลังงานน้ำใช้ในพื้นที่ยุทธศาสตร์
- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- การให้บริการด้านสมุทรศาสตร์และการคมนาคมทางทะเล
- การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในเขตทหาร

(๒) การช่วยเหลือประชาชนและบรรเทาภัยพิบัติ

- การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย
- การเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือ ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและ ภัยพิบัติ

(๓) การสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับงานการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง

(๔) การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕) การเพิ่มศักยภาพระบบพยากรณ์และเตือนภัยด้านน้ำ

๓.๕ แนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร

มุ่งเน้นการเสริมสร้างบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศ พัฒนาความร่วมมือในทุกรูปแบบกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มหาอำนาจ มิตรประเทศ และองค์การนานาชาติ ตามกรอบแนวทางและนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาล รวมทั้งสอดคล้องกับหลักการและพันธกรณีต่าง ๆ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๓.๕.๑ เป้าหมาย

(๑) ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน สมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ มหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ ในทุกมิติ อันจะส่งผลดีต่อการป้องกันลดความขัดแย้ง และลดความเสี่ยงในการเผชิญหน้ากันด้วยการใช้กำลังทหาร รวมถึงสามารถร่วมกันพัฒนาประเทศได้ต่อไป

(๒) ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค เป็นที่เชื่อถือและได้รับการสนับสนุนจากประชาคมระหว่างประเทศ

(๓) ประเทศไทยสามารถรักษาสอดคล้องกับประเทศมหาอำนาจและส่งเสริมความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕.๒ ตัวชี้วัด

(๑) กองทัพและหน่วยงานความมั่นคงตั้งแต่ระดับกองกำลังป้องกันชายแดนหรือจังหวัด มีปฏิสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างน้อยประเทศละ ๑ ครั้งต่อปี

(๒) กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง มีปฏิสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอกับประเทศมหาอำนาจ ประเทศและองค์การระหว่างประเทศที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์กับประเทศไทย อย่างน้อยประเทศ/องค์กรละ ๑ ครั้งต่อปี

(๓) ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในภารกิจด้านความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ อาทิ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ (Humanitarian Assistance and Disaster Relief: HADR) การแพทย์ทหาร (Military Medicine: MM) และการต่อต้านก่อการร้าย (Counter Terrorism: CT) อย่างน้อยปีละ ๑ กิจกรรม

๓.๕.๓ กลยุทธ์

(๑) เสริมสร้างความเข้าใจและพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคง รวมถึงการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน สมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ มหาอำนาจ และองค์กรระหว่างประเทศ ภายใต้กลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงทุกระดับ

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน และใช้ความเข้มแข็งของความร่วมมือระดับประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น ภาคเอกชน และสมาคมมิตรภาพ มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

(๓) รักษาความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศมหาอำนาจหรือกลุ่มประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เพื่อให้ไทยสามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนแนวทางการรักษาดุลยภาพระหว่างประเทศของไทยได้ทันที่

(๔) ดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในภารกิจด้านความมั่นคงและพัฒนาประเทศ

(๕) ดำเนินการสร้างควมไว้วางใจและการทูตเชิงป้องกันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน สมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ มหาอำนาจ และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาค

๓.๕.๔ ผลผลิต/โครงการ ที่ควรมุ่งเน้น ได้แก่

(๑) การสนับสนุนการดำเนินงานด้านความมั่นคงในต่างประเทศ

- การทูตฝ่ายทหาร
- การดำเนินภารกิจในต่างประเทศ

(๒) การพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหาร

- การดำเนินงานด้านความมั่นคงในกรอบอาเซียน
- การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ
- การเตรียมความพร้อมที่จะปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

(๓) การสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ

(๔) การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับพื้นที่ โดยส่วนราชการพลเรือน

๓.๖ แนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ

มุ่งเน้นการสำรวจและรวบรวมข้อมูล การวางแผน และประสานงานที่มีประสิทธิภาพและประสานสอดคล้องกันตั้งแต่ภาวะปกติ เกี่ยวกับทรัพยากรของประเทศ จำนวน ๑๐ ด้าน ได้แก่ ๑) กำลังคน ๒) อาหาร ๓) น้ำ ๔) การคมนาคม ๕) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๖) การแพทย์และสาธารณสุข ๗) อุตสาหกรรม และปัจจัยการผลิต ๘) เชื้อเพลิงและพลังงาน ๙) การประชาสัมพันธ์ และ ๑๐) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ จากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง และทันต่อสถานการณ์ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกกระบวนกรฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อทดสอบความพร้อมตามความเหมาะสม

๓.๖.๑ เป้าหมาย

(๑) การพัฒนาศักยภาพการเตรียมพร้อมด้วยการระดมทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในกรณีประกาศใช้แผนป้องกันประเทศ หรือเมื่อประเทศเผชิญกับภัยคุกคามหรือวิกฤตการณ์ระดับชาติ

(๒) ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมตามแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติการของฝ่ายทหาร การป้องกันประเทศ หรือภารกิจเพื่อความมั่นคงที่ได้รับมอบ

๓.๖.๒ ตัวชี้วัด

- (๑) ฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
- (๒) การฝึกซ้อมการระดมทรัพยากรตามแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- (๓) ระดับความรู้ความเข้าใจของภาคประชาสังคมเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศ

๓.๖.๓ กลยุทธ์

- (๑) จัดทำและปรับปรุงแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศ ให้มีความทันสมัยและเหมาะสมต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงของประเทศ
- (๒) จัดให้มีระบบฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศ ทั้งด้วยระบบเอกสารและฐานข้อมูลดิจิทัล
- (๓) จัดให้มีการอบรม สัมมนา ฝึกหรือซักซ้อมการระดมทรัพยากรตามแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศ ร่วมกับส่วนราชการและภาคประชาสังคม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกลไกที่ใช้บริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ
- (๔) ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศ
- (๕) สำนวความเข้าใจของส่วนราชการและภาคประชาสังคมเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศ

๓.๖.๔ ผลผลิต/โครงการ ที่ควรมุ่งเน้น ได้แก่

- (๑) การรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อป้องกันประเทศ
- (๒) การฝึกการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร
- (๓) การฝึกการระดมสรรพกำลังเพื่อรองรับวิกฤตการณ์
- (๔) การสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง
- (๕) การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเครื่องจักรกลสาธารณภัยประจำปีในส่วนของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต
- (๖) การสำรวจข้อมูลเครื่องจักรกลสาธารณภัยตามแผนเผชิญเหตุสาธารณภัยจังหวัด
- (๗) การอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และบริหารจัดการน้ำ
- (๘) การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำ
- (๙) การปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ
- (๑๐) การพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน

๔. แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๔.๑ การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพฯ ภายใต้กลไกระดับต่าง ๆ

๔.๑.๑ ระดับนโยบาย

๑) คณะกรรมการบูรณาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจสำคัญในการพิจารณาและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง โดยให้มีการบูรณาการระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ และรายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

๒) คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยมีปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจสำคัญในการอำนวยการ ประสานงาน สั่งการ ปฏิบัติการ และกำกับดูแลการจัดทำและขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของแผนย่อย และสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รวมถึงการติดตาม ประมวลผลการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๓ ภายใต้แผนย่อยของแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง และรายงานผลต่อคณะกรรมการบูรณาการฯ และสภาความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๔.๑.๒ ระดับปฏิบัติ

๑) คณะทำงานขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยมีรองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม เป็น หัวหน้าคณะทำงาน มีหน้าที่และอำนาจในการติดตามและกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการด้าน ... และแผนบริหารจัดการ (Management Plan) รวมทั้งพิจารณาหลักเกณฑ์และค่าเป้าหมายของตัวชี้วัด ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งติดตาม ประมวลผล และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศฯ ในภาพรวมต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศฯ

๒) สำนักนโยบายและแผนกลาโหม ติดตาม ประมวลผล และรายงานผลการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง แนวทางดำเนินการที่ ๔ การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๕ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร เพื่อรายงานต่อคณะทำงานขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศฯ

๓) กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม ติดตาม ประมวลผล และรายงานผลการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินการที่ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบการป้องกันประเทศและความมั่นคง เพื่อรายงานต่อคณะทำงานขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศฯ

๔) กรมการสรรพกำลังกลาโหม ติดตาม ประมวลผล และรายงานผลการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินการที่ ๓ การพัฒนากิจการกำลังพลสำรองและกิจการมวลชน และแนวทางการดำเนินการที่ ๖ การฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อรายงานต่อคณะทำงานขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศฯ

๔.๒ การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป็นการประเมินผลของการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ (Outcome Evaluation) สู่เป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับแนวคิดของการกำหนดยุทธศาสตร์ตามหลักการ ends - ways - means หรือความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship: XYZ) และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์มีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๔.๒.๑ การติดตามและประเมินผลผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform: eMENSER) ระเบียบว่าด้วยการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒

กำหนดให้รายงานผลการดำเนินการฯ ผ่านระบบสารสนเทศเป็นหลัก กล่าวคือ ใช้ระบบ eMENSOCR เป็นระบบหลัก สำหรับการนำเข้าข้อมูลการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานของรัฐ อาทิ โครงการการดำเนินงาน ข้อมูลแผนระดับที่ ๓ และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมีสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในภาพรวม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) การนำเข้าและติดตามผล โดยหน่วยงานจะต้องดำเนินการนำเข้าข้อมูลผ่านระบบ eMENSOCR ตามขั้นตอน M1 - M7 ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) การนำเข้าข้อมูลโครงการ (ขั้นตอน M1 - M5) โดยให้หน่วยงาน นำข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการ/การดำเนินงาน เข้าในระบบฯ ประกอบด้วย (๑) ความเชื่อมโยงกับแผน ในระดับต่าง ๆ (M1) (๒) ข้อมูลทั่วไป (M2) (๓) รายละเอียดแผนงาน โครงการ การดำเนินการ (M3) (๔) กิจกรรม (M4) (๕) แผนการใช้งบประมาณ (M5) ภายในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ (ตุลาคม - ธันวาคม) หากเป็นโครงการที่มีการริเริ่มโครงการ ให้หน่วยงานนำเข้าข้อมูลดังกล่าวภายในให้แล้วเสร็จ ๓๐ วัน หลังสิ้นไตรมาส ที่มีการริเริ่มโครงการ และ ๒) การรายงานผล (M6) โดยกำหนดให้หน่วยงานรายงานผลการดำเนินโครงการ ที่ได้นำข้อมูลในระบบฯ พร้อมปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ เป็นรายไตรมาส โดยมีระยะเวลา ๓๐ วันหลังสิ้นไตรมาส โดยทั้งสองขั้นตอนให้ผ่านการอนุมัติข้อมูล (M7) โดยทุกหน่วยงานต้องรายงานผลทุกโครงการ/การดำเนินงาน/กิจกรรม ไม่ว่าจะใช้งบประมาณหรือไม่ ทั้งนี้ การรายงานผลต้องสามารถสะท้อนผลผลิตและผลลัพธ์ของการดำเนินการที่ส่งต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนระดับต่าง ๆ

๒) การประเมินผล ตามนัยข้อ ๑๐ ของระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการการปฏิรูปประเทศ เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และเสนอรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปีต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะรัฐมนตรี

ทั้งนี้ การประเมินผลในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี จะพิจารณาจากข้อมูลผลการดำเนินการในระบบ eMENSOCR โดยจะมีการประเมินผลการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนแม่บท และการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนย่อยของแผนแม่บท การประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายในแต่ละระดับ แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่

- ๑) สีแดง หมายถึง ต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต : สถานการณ์ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าเป้าหมาย
- ๒) สีส้ม ต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง : สถานการณ์อยู่ในช่วง ร้อยละ ๕๑ - ๗๕ ของค่าเป้าหมาย
- ๓) สีเหลือง หมายถึง ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย : สถานการณ์อยู่ในช่วง ร้อยละ ๗๖ - ๙๙ ของค่าเป้าหมาย
- ๔) สีเขียว หมายถึง สามารถบรรลุค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๑๐๐
- ๕) สีเทา อยู่ระหว่างจัดทำข้อมูล

๔.๒.๒ การติดตามและประมวลผลผ่านกลไกบูรณาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง การติดตามและการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงบรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยมีกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ที่จัดตั้งขึ้นเป็นส่วนสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ และกำกับดูแลผลการดำเนินงาน ซึ่งจะดำเนินการคู่ขนานกับการดำเนินการผ่านระบบ eMENSOCR เพื่อให้ทราบถึงความคืบหน้าและผลของการดำเนินการ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ช่องว่างการบริหารจัดการ (Gap Analysis) และวางแผนทางปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้การบริหารแผนงานและโครงการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้การดำเนินการผ่านกลไกบูรณาการฯ จะช่วยให้การประมวลผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง สามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์การดำเนินการได้อย่างครอบคลุมทั้งโครงการที่มีชั้นความลับและไม่มีชั้นความลับ ซึ่งจะส่งผลให้การประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสะท้อนผลลัพธ์ของการดำเนินการ ได้อย่างแท้จริง

การกำหนดรูปแบบ วิธีการ และระยะเวลาการรายงานผลการดำเนินการทั้งโครงการและการดำเนินงานที่มีขึ้นความลับและไม่มีขึ้นความลับ ดังนี้

๑) ให้หน่วยงานรายงานผลการดำเนินงานผ่านกลไกคณะกรรมการบูรณาการขับเคลื่อนฯ ตามแผนย่อยที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการรายงานผลการดำเนินโครงการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งรวมถึงโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่ได้รับการคัดเลือก และผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และโครงการสำคัญที่กำหนดไว้ในแผนระดับที่ ๓ และโครงการ/การดำเนินงานสำคัญที่มีการกำหนดส่วนสนับสนุนของโครงการต่อการบรรลุผลลัพธ์การพัฒนาตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ประเด็นความมั่นคง หรือนโยบายและแผนระดับชาติฯ โดยจัดทำในแบบรายงานผลการดำเนินโครงการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย (แบบ N1) และจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ที่เกี่ยวข้องเป็นรายไตรมาส โดยมีระยะเวลารายงานผลไม่เกิน ๑ เดือน หลังสิ้นสุดไตรมาส

๒) ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนฯ แต่ละคณะ ตรวจสอบผลการดำเนินงานในกำกับดูแล และติดตามเร่งรัดการดำเนินงานที่ส่งผลต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ รวมถึงประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

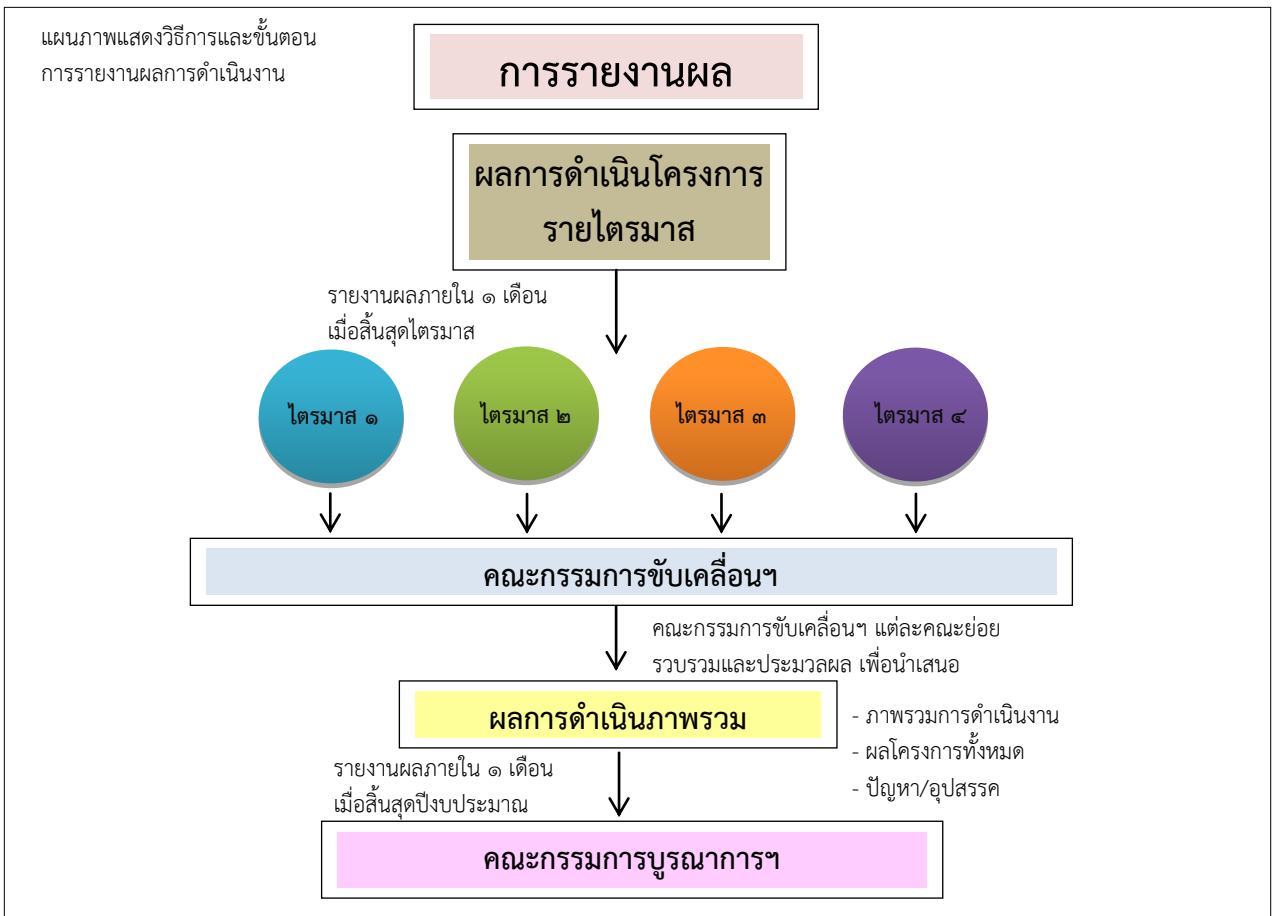
๓) ให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ รวบรวมผลการดำเนินโครงการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายและตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติ และประมวลผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนย่อยตามแบบรายงานผลการดำเนินงานภาพรวม (แบบ N2) และจัดส่งให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการบูรณาการฯ ภายในห้วงไม่เกิน ๑ เดือน หลังสิ้นสุดปีงบประมาณ

๔) ให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการบูรณาการฯ ประมวลผลการดำเนินโครงการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่ได้รับจากคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ทั้ง ๕ คณะ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนย่อยด้านการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม (คณะที่ ๕) และคณะกรรมการบูรณาการฯ ตามลำดับ โดยดำเนินการคู่ขนานกับการจัดส่งข้อมูลรายงานผลการดำเนินการให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

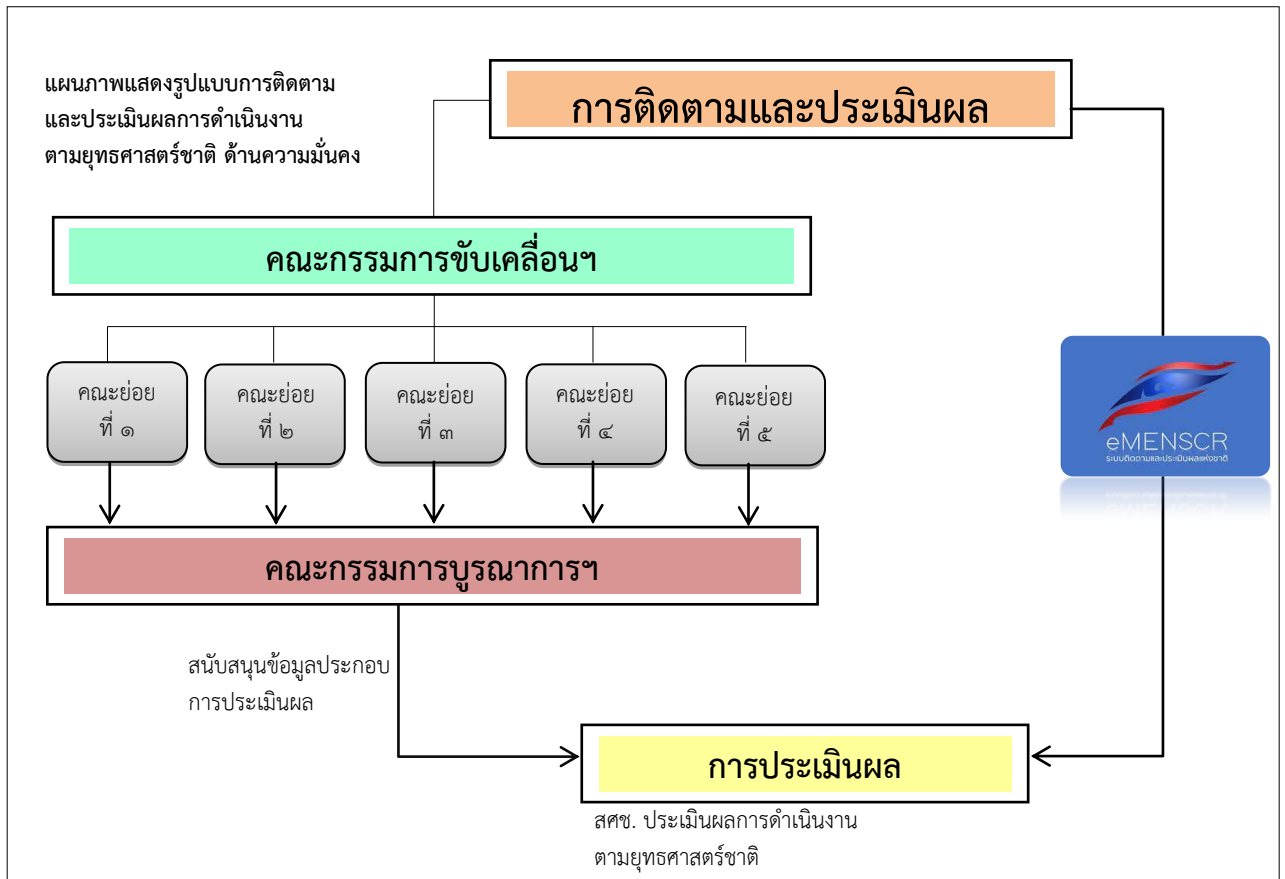
กำหนดเวลาการนำข้อมูลเข้าระบบ eMENS CR

ลำดับ	การดำเนินการ	ไตรมาส ๑			ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔			หมายเหตุ
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
๑.	แผนปฏิบัติราชการประจำปี	↔												ดำเนินการทุกปีงบประมาณ
๒.	แผนปฏิบัติราชการระยะ ๕ ปี	↔												ดำเนินการในปีงบประมาณแรกของช่วงเวลา ๕ ปี
๓.	แผนปฏิบัติการด้าน ...	↔												ดำเนินการในปีงบประมาณแรกของช่วงเวลา ๕ ปี
๔.	การนำเข้าข้อมูลโครงการ	↔												ดำเนินการทุกปีงบประมาณ
๕.	การรายงานผลการดำเนินงาน	↔			↔			↔			↔			ภายใน ๓๐ วันหลังสิ้นสุดไตรมาส

แผนภาพแสดงกำหนดเวลาการนำข้อมูลเข้าระบบ eMENS CR

แผนภาพแสดงวิธีการและขั้นตอนการรายงานผลการดำเนินงาน ผ่านกลไกคณะกรรมการบูรณาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

แผนภาพแสดงรูปแบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง

๕. การแบ่งมอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศ ด้านความมั่นคง
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แนวทางการดำเนินการ	วัตถุประสงค์	หน่วยรับผิดชอบหลัก	หน่วยที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
๑. การพัฒนา ศักยภาพของประเทศ ด้านความมั่นคง	เพื่อให้หน่วยขึ้นตรงของ กระทรวงกลาโหม กองทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคง ที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อม ความทันสมัย และความต่อเนื่องในการปฏิบัติ สำหรับใช้สนับสนุนแผน ป้องกันประเทศ หรือ แผนการปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	สำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม (โดย สำนักนโยบาย และแผนกลาโหม)	๑. กองบัญชาการ กองทัพไทย ๒. กองทัพบก ๓. กองทัพเรือ ๔. กองทัพอากาศ ๕. สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ๖. สำนักงานสภา ความมั่นคงแห่งชาติ ๗. สำนักข่าวกรอง แห่งชาติ ๘. กระทรวงมหาดไทย	
๒. การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลกับระบบ การป้องกันประเทศ และความมั่นคง	เพื่อพัฒนาความทันสมัย ของกองทัพ หน่วยงาน และระบบงานความมั่นคง ด้วยการ ประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการ เชื่อมโยงระบบงานระหว่างกัน ตลอดจนเสริมสร้างความพร้อม ให้สามารถรองรับการ ปฏิบัติการทางไซเบอร์ และอวกาศได้	สำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม (โดย กรมเทคโนโลยี สารสนเทศและ อวกาศกลาโหม)	๑. กองบัญชาการ กองทัพไทย ๒. กองทัพบก ๓. กองทัพเรือ ๔. กองทัพอากาศ ๕. กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ๖. สำนักงาน คณะกรรมการการรักษา ความมั่นคงปลอดภัย ไซเบอร์แห่งชาติ ๗. สำนักงานพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)	
๓. การพัฒนา กิจการกำลังพล สำรองและกิจการ มวลชน	เพื่อพัฒนากิจการกำลังพล สำรอง กำลังพลสำรอง และการระดมสรรพกำลัง รวมถึงกิจการมวลชนและ กำลังประชาชนให้สามารถ สนับสนุนการป้องกันประเทศ ได้ทั้งในภาวะปกติ วิกฤติ และสงคราม	สำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม (โดย กรมการสรรพ กำลังกลาโหม)	๑. กองบัญชาการกองทัพไทย ๒. กองทัพบก ๓. กองทัพเรือ ๔. กองทัพอากาศ ๕. กระทรวงมหาดไทย	

แนวทางดำเนินการ	วัตถุประสงค์	หน่วยรับผิดชอบหลัก	หน่วยที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
๔. การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือประชาชน	เพื่อบูรณาการการพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงอย่างเป็นระบบ สามารถสนับสนุนการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง และการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (โดย สำนักนโยบายและแผนกลาโหม)	๑. กองบัญชาการกองทัพไทย ๒. กองทัพบก ๓. กองทัพเรือ ๔. กองทัพอากาศ ๕. กระทรวงมหาดไทย ๖. กระทรวงคมนาคม ๗. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๘. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๙. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ๑๐. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ๑๑. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ๑๒. ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	
๕. การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศโดยฝ่ายทหาร	เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ	สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (โดย สำนักนโยบายและแผนกลาโหม)	๑. กองบัญชาการกองทัพไทย ๒. กองทัพบก ๓. กองทัพเรือ ๔. กองทัพอากาศ ๕. กระทรวงมหาดไทย ๖. กระทรวงการต่างประเทศ	

แนวทางดำเนินการ	วัตถุประสงค์	หน่วยรับผิดชอบหลัก	หน่วยที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
<p>๖. การฝึกกำลังและทรัพยากร เพื่อการป้องกันประเทศ</p>	<p>เพื่อสร้างความพร้อมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมตามแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ สามารถสนับสนุนภารกิจการป้องกันประเทศ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติหรือภารกิจด้านความมั่นคงอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์</p>	<p>สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (กรมการสรรพกำลังกลาโหม)</p>	<p>๑. กองบัญชาการกองทัพไทย ๒. กองทัพบก ๓. กองทัพเรือ ๔. กองทัพอากาศ ๕. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ๖. กระทรวงแรงงาน ๗. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๘. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๙. กระทรวงคมนาคม ๑๐. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ๑๑. กระทรวงสาธารณสุข ๑๒. กระทรวงอุตสาหกรรม ๑๓. กระทรวงพลังงาน ๑๔. กระทรวงมหาดไทย ๑๕. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ๑๖. กรมประชาสัมพันธ์</p>	

ผนวก ก

สถานการณ์และภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีผลกระทบต่อการป้องกันประเทศ ประกอบ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑. ความสำคัญของภูมิยุทธศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ และภูมิเศรษฐศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อการป้องกันประเทศ

ภูมิยุทธศาสตร์ของประเทศไทยพิจารณาจากสภาพที่ตั้ง ประเทศไทยมีความสำคัญในภูมิภาค โดยตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และบนคาบสมุทรมาเลย์ มีความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านมากที่สุดในภูมิภาค โดยมีแนวเขตแดนทางบกร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมระยะทางประมาณ ๕,๖๗๑ กิโลเมตร ประกอบด้วย แนวเขตแดนด้านเมียนมา ประมาณ ๒,๔๐๑ กิโลเมตร แนวเขตแดนด้านลาว ประมาณ ๑,๘๑๐ กิโลเมตร แนวเขตแดน ด้านกัมพูชา ประมาณ ๗๙๘ กิโลเมตร และแนวเขตแดนด้านมาเลเซีย ประมาณ ๖๖๒ กิโลเมตร พื้นที่รอบประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเนินเขา บางส่วนเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อาทิ ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งมีพื้นที่มากถึง ๒ ใน ๓ ของพื้นที่ประเทศ ทรัพยากรน้ำที่มีเพียงพอต่อการเกษตร ทรัพยากรเชื้อเพลิงและแร่ธาตุต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ อันเป็นรากฐานการผลิตในภาคเกษตรกรรม และการประมง

ประเทศไทย มีแผ่นดินติดกับทะเล ๒ ด้าน คือ ด้านตะวันตกติดกับทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา และด้านตะวันออกติดกับอ่าวไทย โดยมีอาณาเขตทางทะเลประมาณ ๓๒๓,๔๘๘.๓๒๔ ตารางกิโลเมตร มีความยาว ชายฝั่งทะเล ประมาณ ๓,๐๑๐ กิโลเมตร ด้านอ่าวไทย ประมาณ ๑,๙๗๒.๕ กิโลเมตร และด้านอันดามัน ประมาณ ๑,๐๓๗.๕ กิโลเมตร ประกอบด้วยเขตต่าง ๆ ในทะเล ได้แก่ น่านน้ำภายใน (Internal Water) ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) บริเวณน่านน้ำด้านตะวันออกของประเทศเป็นส่วนหนึ่งของอ่าวไทย มีลักษณะเป็นทะเลกึ่งปิด (Semi-Enclosed Sea) ถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำประเทศต่าง ๆ ได้แก่ กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย ซึ่งเชื่อมต่อกับทะเลจีนใต้ ในส่วนของน่านน้ำด้านตะวันตกของประเทศ ตั้งแต่จังหวัดระนอง ถึงแหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต เป็นส่วนหนึ่งของทะเลอันดามัน และตั้งแต่แหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต ถึง จังหวัดสตูล เป็นส่วนหนึ่งของช่องแคบมะละกา ถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำประเทศต่าง ๆ ได้แก่ เมียนมา อินเดีย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

แม้พื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย ไม่อยู่ในเส้นทางเดินเรือสากล แต่การเป็นรัฐชายฝั่ง ที่มีทางออกสู่ทะเล ทั้งสองด้าน ทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ โดยมีแหล่งประมงน่านน้ำที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งทะเลจีนใต้ ช่องแคบมะละกา ทะเลอันดามันด้านเมียนมา และบังกลาเทศ นอกจากนี้ การสำรวจใต้ท้องทะเลบริเวณอ่าวไทย พบว่ามีแหล่งปิโตรเลียมที่จะสามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ได้กระจายอยู่ทั่วไป

นอกจากนี้ ประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณเส้นทางคมนาคมที่สำคัญของโลก เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ต่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และต่อประเทศมหาอำนาจ โดยมีความได้เปรียบด้านการคมนาคมและมีที่ตั้งเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ มีแนวทางพัฒนาเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North-South Economic Corridor) และเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor) ส่งผลให้เกิดความร่วมมือต่าง ๆ หลายด้านจำนวนมาก

หลักแห่งอำนาจอภินิหารและบูรณาภาพแห่งดินแดน ยังคงเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของกฎหมายระหว่างประเทศ พิจารณาได้จากการสร้างสมดุลาอำนาจทางทหารทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยประเทศต่าง ๆ ได้มีความพยายาม ในการเร่งเสริมสร้างแสนยานุภาพทางทหาร และการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ใหม่ ๆ เพื่อนำเข้าประจำการในกองทัพ

ควบคู่ไปกับการดำเนินกิจกรรมทางทหารในภูมิภาค เช่น การฝึกซ้อมรบร่วมกัน หรือการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เป็นต้น ในขณะที่พื้นที่ทางทะเล เริ่มปรากฏความเคลื่อนไหวและความท้าทายด้านกิจกรรมทางการทหาร และความมั่นคงเพิ่มขึ้น ทั้งในเรื่องการปฏิเสธการใช้ทะเลอันเป็นความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากการใช้ขีดความสามารถขั้นสูง จากประเทศชายฝั่งโดยรอบ การจัดหาเรือรบขนาดใหญ่สำหรับใช้ปฏิบัติการในทะเล การขยายขีดความสามารถ การปฏิบัติการชายฝั่งไปจนถึงอวกาศ ในด้านการเฝ้าระวัง การสื่อสาร และการป้องกัน นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ สภาพภูมิอากาศ และภาวะโลกร้อน ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการหดหายของพื้นที่ชายฝั่ง และการจมตัวของเกาะขนาดเล็กที่มีลักษณะราบต่ำ

โดยสรุป สภาพภูมิยุทธศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ และภูมิเศรษฐศาสตร์ของประเทศไทย มีความเหมาะสม และเกื้อกูลต่อการเป็นศูนย์กลางคมนาคมที่สำคัญทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศสำหรับภูมิภาคอาเซียน และทวีปเอเชีย ประกอบกับบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การขยายอิทธิพลของ ประเทศมหาอำนาจ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด รวมถึงผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙) ในห้วงเวลาที่ผ่านมานี้ ส่งผลให้บริบทและแนวโน้มความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย จะเป็น “ภัยคุกคามแบบผสม (Hybrid Threats)” ซึ่งเกิดจากการผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิม กับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยมีปัจจัยเร่งที่สำคัญอันเกิดจากการแข่งขันเชิงอำนาจ และความไม่ชัดเจนของพื้นที่มิติต่าง ๆ อาทิ พื้นที่อวกาศไซเบอร์ และอวกาศ ดังนั้น กองทัพและหน่วยงานความมั่นคงจึงต้องเตรียมความพร้อมแต่เนิ่น และกำหนดมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานด้านความมั่นคงและระบบการป้องกันประเทศ มีความพร้อมและขีดความสามารถที่เหมาะสมอยู่เสมอ ตลอดจนสามารถปรับตัวและแสวงหาโอกาสในการเชื่อมโยงบทบาทที่เหมาะสมกับประเทศสมาชิกอาเซียน ภูมิภาคประเทศมหาอำนาจ มิตรประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ และข้าอำนาจต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์

๒. กำลังอำนาจของชาติ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและการใช้กำลังอำนาจของชาติหรือพลังอำนาจแห่งชาติ (National Power) จำนวน ๖ ด้าน เพื่อรักษาเสถียรภาพและเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ ดังนี้

๒.๑ กำลังอำนาจทางการเมือง จำเป็นต้องรักษาเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งลดความขัดแย้งอันเกิดจากทัศนคติทางการเมืองที่แตกต่าง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อให้เกิดการยอมรับและเชื่อมั่นศรัทธาจากประชาชน ขณะที่การเมืองระหว่างประเทศ จำเป็นต้องรักษาคุณภาพความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ มิตรประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศตามความเหมาะสม

๒.๒ กำลังอำนาจทางเศรษฐกิจ ส่งผลเกี่ยวเนื่องกับการเสริมสร้างและการใช้กำลังอำนาจของชาติในด้านอื่น ๆ ขณะที่ประเทศไทยต้องพึ่งพาการลงทุนและการท่องเที่ยวจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม สภาพเศรษฐกิจโลกที่เข้าสู่สภาวะเงินเฟ้อและการชะลอตัว การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่และวิกฤตการณ์ความขัดแย้งในประเทศยูเครนที่กำลังขยายขอบเขตความรุนแรงไปในภูมิภาคอื่น ได้ก่อให้เกิดความท้าทายและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนของไทย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๒.๓ กำลังอำนาจทางสังคมจิตวิทยา วัฒนธรรมและวิถีความเป็นไทย ยังคงได้รับการยอมรับจากต่างชาติ ขณะที่เยาวชนรุ่นใหม่มุ่งหวังที่จะเป็นพลเมืองสากลมากขึ้น มีทัศนคติต่อมุมมองทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี จารีต และศาสนา เป็นทางเลือกของการดำเนินชีวิตมากกว่ากฎระเบียบที่กำหนดวิถีชีวิต ให้การยอมรับ

ความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ก็มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง และให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อิทธิพลทางวัฒนธรรมความเป็นไทยได้เชื่อมโยงและส่งผ่านไปยังสังคมของโลกไร้พรมแดนมากขึ้น

๒.๔ กำลังอำนาจทางทหาร ยังคงเป็นกำลังอำนาจหลักในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ การปกป้องอธิปไตย และผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งสนับสนุนกำลังอำนาจของชาติในด้านอื่น ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมขีดความสามารถและศักยภาพของกองทัพ ให้มีความพร้อมสำหรับภารกิจต่าง ๆ ทั้งในยามสงบและสงคราม ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสนามรบในอนาคต ที่จะมีการแข่งขันกันทั้งในมิติทางบก ทางทะเล ทางอากาศ ไชเบอร์ อวกาศ และทัศนคติของภาคประชาสังคม ด้วยการใช้เทคโนโลยีทางทหารและการป้องกันประเทศ รวมทั้งเทคโนโลยีที่ได้ใช้สองทาง (Dual-Use technologies) มากขึ้น

๒.๕ กำลังอำนาจทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัลทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเชื่อมโยงและเข้าถึงผ่านระบบข้อมูลขนาดใหญ่ และความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล รวมถึงการให้ความรู้ด้านจริยธรรม กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดปัญหา การใช้เทคโนโลยีในทางที่มิชอบ และส่งผลต่อความมั่นคงของรัฐ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐทุกส่วน รวมทั้งกระทรวงกลาโหมและกองทัพ ควรเร่งพัฒนาขีดความสามารถและกำลังอำนาจดังกล่าวด้วยเช่นกัน

๒.๖ กำลังอำนาจทางทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๘๓ คาดการณ์ว่าในปี ๒๕๘๓ ประชากร ผู้สูงอายุจะเพิ่มเป็น ๒๐.๔ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๑.๓ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ทำให้ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged Society) ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะกำลังแรงงาน การบริหารจัดการสวัสดิการ ระบบสาธารณสุข และด้านการทหาร ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผน เพื่อบริหารจัดการกำลังคนวัยต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างประชากร และสถานการณ์ความมั่นคงในอนาคต

๓. สรุปความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคงในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญความเสี่ยงหลายประการที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในหลายระดับ ลักษณะของภัยคุกคามที่เกิดขึ้นมีความผันผวน ไม่แน่นอน สลับซับซ้อน และคลุมเครือ อันเป็นผลมาจากปัจจัยภายในประเทศและภายนอกประเทศ ส่งผลให้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงและยากจะคาดการณ์ รูปแบบภัยคุกคามจะมีความหลากหลาย และมีลักษณะผสมผสาน (Hybrid threats) ปัญหาข้ามพรมแดนแปรผันตามความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีความซับซ้อน (Complex Engagement) ทั้งที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ และแนวโน้มสถานการณ์ในระดับโลก อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ความท้าทายภัยคุกคามทางไซเบอร์ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเดิม (Disruptive Technology) การบริหารจัดการผลกระทบที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ การวางบทบาทด้านความมั่นคงของประเทศท่ามกลางการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจ และการเปลี่ยนแปลงทางภูมิประชากรศาสตร์ ทั้งนี้ จากการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มสามารถประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) ระดับโลก ๒) ระดับภูมิภาค และ ๓) ระดับประเทศ

๓.๑ บริบทความมั่นคงในระดับโลก

๓.๑.๑ การแข่งขันขยายอิทธิพลระหว่างประเทศมหาอำนาจที่มีความเข้มข้นและกว้างขวางมากขึ้น เช่น การดำเนินยุทธศาสตร์อินโด - แปซิฟิก (Free and Open Indo - Pacific: FOIP) ของสหรัฐอเมริกา (อเมริกา) โครงการข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (สปป.จ.) การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองผลประโยชน์ร่วมกันของห้าอำนาจต่าง ๆ อาทิ พันธมิตรความมั่นคงสี่ฝ่าย ประกอบด้วย อเมริกา อินเดีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย (Quadrilateral Security Dialogue: QUAD) และกลุ่ม AUKUS (Australia - the United Kingdom - the United States) เพื่อเสริมสร้างกำลังอำนาจของชาติผ่านรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย

เช่น การพัฒนาทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การเสริมสร้างศักยภาพของกองทัพและยุทธโศปกรณ์ การแสวงหาทรัพยากร และพื้นที่อิทธิพลใหม่ ๆ การรวมกลุ่มพันธมิตรที่มีผลประโยชน์สอดคล้องกัน การปิดล้อมหรือสกัดกั้นอิทธิพลของประเทศที่เป็นคู่ขัดแย้ง เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดความท้าทายต่อการดำเนินนโยบายความมั่นคงกับต่างประเทศ อันจะส่งผลต่อการกำหนดจุดยืนของประเทศไทยในเวทีการเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยมีแนวโน้มการแข่งขันเพื่อขยายอิทธิพล ๓ เรื่องสำคัญ ดังนี้

๑) การสะสมอาวุธและการแพร่ขยายอาวุธ มีข้อบ่งชี้ว่าการใช้จ่ายงบประมาณทางทหารทั่วโลก และรายงานสถานการณ์การขัดกันทางอาวุธ (Armed Conflict) เพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดบรรยากาศความหวาดระแวง และความไม่ไว้วางใจระหว่างกัน มีการเพิ่มปริมาณการสะสมอาวุธ การปรับยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อม หากเกิดวิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศ และการพัฒนาแสนยานุภาพและเทคโนโลยีทางการทหาร โดยนำไปสู่การแพร่ขยายของอาวุธตามแบบ (Conventional Weapons) และอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Weapons of Mass Destruction: WMD) ซึ่งนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน และการนำไปใช้ในทางอาชญากรรม หากอาวุธดังกล่าวอยู่ภายใต้การครอบครองของรัฐที่มีสถานการณ์ขัดกันทางอาวุธหรือตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐบาลกลุ่ม สำหรับประเทศไทย อาจไม่ถูกเลือกให้เป็นเป้าหมายจากการก่อเหตุโดยตรง แต่อาจมีความเสี่ยงจากการเป็นพื้นที่ แสวงประโยชน์เพื่อการจัดหา จัดซื้อ ลักลอบขนส่ง และลำเลียงสินค้า อาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ผิดกฎหมาย ตลอดจนการถูกกดดันให้มีการควบคุมและลดอาวุธที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ

๒) การแสวงประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ ยุคดิจิทัล ได้สร้างพลวัตให้ประเทศมหาอำนาจประเทศที่มีศักยภาพ และตัวแสดงระหว่างประเทศ ด้วยการพัฒนา และเสริมสร้างความทันสมัยของเทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งอนาคต ที่เน้นการต่อยอดและผสมผสาน เทคโนโลยีต่างสาขาเข้าด้วยกัน อาทิ เทคโนโลยีควอนตัม การจัดการระบบแพลตฟอร์ม การวิเคราะห์และ เข้าถึงข้อมูลขนาดใหญ่ การใช้ประโยชน์จากปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ และระบบอัตโนมัติ ซึ่งเทคโนโลยีและ นวัตกรรมดังกล่าวมีแนวโน้ม ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือต่อรองและแสวงประโยชน์ที่เพิ่มความหวาดระแวงระหว่างกัน ทั้งในเรื่องการโจมตีโครงสร้างพื้นฐาน การจารกรรมข้อมูล การสอดแนม การก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ และ อาชญากรรมข้ามชาติรูปแบบอื่น ๆ รวมถึงภาวะการพึ่งพิงจากการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งไทยสามารถ แสวงหาโอกาสและประโยชน์กับประเทศมหาอำนาจและซิวอำนาจต่าง ๆ ผ่านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ประเทศ เพื่อพัฒนา ต่อยอดและนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และ รองรับภัยคุกคามอันเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๓) การช่วงชิงความได้เปรียบด้านเทคโนโลยีอวกาศ การแย่งชิงตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ระหว่างประเทศ การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มดาวเทียมในการระบุพิกัดพื้นที่ การแสวงประโยชน์จาก กิจการอวกาศเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการทหารและการป้องกันประเทศ รวมถึงการลงทุนและการให้บริการ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งผลต่อแนวโน้มปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศมากขึ้น โดยมีตัวอย่าง กำลัง จะกลายเป็นมิติหรือโดเมนที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติการทางทหารและความมั่นคงในอนาคต ซึ่ง ประเทศไทย สามารถแสวงหาโอกาสจากความร่วมมือ ทางด้านกิจการอวกาศเพื่อประโยชน์ของชาติด้านความมั่นคง โดยต้องเตรียมพร้อมทางด้านงบประมาณในการสั่งสมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีอวกาศ และการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานสำคัญให้มีความพร้อม ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในกิจการอวกาศ

๓.๑.๒ สถานการณ์การก่อการร้าย แม้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลให้พื้นที่ เคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ ลดน้อยลง อันเนื่องมาจากมาตรการจำกัดการเข้าเมือง และการปิดพรมแดน ของนานาประเทศ ตลอดจนการเข้มงวดการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม กลุ่มก่อการร้าย มีแนวโน้มปรับรูปแบบการก่อเหตุไปเป็นการปฏิบัติการโดยลำพัง (Lone Actor) รวมถึงความพยายามในการเผยแพร่/ บ่มเพาะแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินการผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่อกลุ่มที่มีความ เปราะบาง ได้แก่ เด็ก เยาวชน และสตรี ทั้งนี้จากสถานการณ์ของโรคโควิด ๑๙ ที่คลี่คลายลง อาจทำให้

กลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มนักรบก่อการร้ายต่างประเทศ (Foreign Terrorist Fighters: FTFs) จะกลับมาเคลื่อนไหว/ก่อเหตุรุนแรงอีก นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีจะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่นำมาใช้พัฒนาอาวุธในการก่อการร้าย อาทิ อาภาศยานโจมตีไร้คนขับการก่อการร้ายทางไซเบอร์ (Cyber Terrorism) และการใช้อาวุธทางชีวภาพในการก่อการร้าย (Biological Weapons) โดยประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการถูกใช้เป็นสถานที่พักพิงและอำนวยความสะดวกเพื่อก่ออาชญากรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการฟอกเงินและการให้เงินอุดหนุนต่อการก่อการร้าย (Money Laundering and Financing of Terrorism) การเป็นแหล่งจัดหาและเส้นทางขนส่งอาวุธไปยังประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน การเผยแพร่แนวคิดสุดโต่งไปยังกลุ่มก่อการร้ายทั้งในและนอกภูมิภาค รวมถึงปัญหาการก่อการร้ายยังเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อปัญหาความมั่นคงอื่น ๆ เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ การฟอกเงิน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องมีแนวทางการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือและต่อต้านการก่อการร้ายทุกรูปแบบ และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓.๑.๓ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างเดิม (Disruptive Technology) ส่งผลต่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cyber Crimes) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้ระบบโครงสร้างพื้นฐานสำคัญเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต ประกอบกับสถานการณ์โรคติดต่ออุบัติใหม่ ได้เป็นปัจจัยเร่งให้วิถีชีวิตของประชาชน ต้องพึ่งพิงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการตกเป็นเป้าหมายของอาชญากรรมทางไซเบอร์ ที่มีลักษณะไร้ตัวตน (Invisible) ไร้พรมแดน (Borderless) และนิรนาม (Anonymous) โดยไทยมีแนวโน้มเผชิญกับสถานการณ์การก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ อาทิ การทำสงครามไซเบอร์ระหว่างรัฐที่เป็นคู่ขัดแย้ง ปฏิบัติการของเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ การล่อลวงและฉ้อโกงทางไซเบอร์เพื่อแสวงประโยชน์ทางการเงินผ่านมัลแวร์เรียกค่าไถ่ (Ransomware) ขบวนการฉ้อโกงการสื่อสารทางเสียงผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต (Voice over Internet Protocol: VoIP) การโจมตีระบบของสถาบันทางการเงิน ภัยจากการใช้เงินตราเข้ารหัสลับ (Crypto Currency) ที่นำไปสู่การฟอกเงิน ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ข้ามชาติ การพนันออนไลน์ การถูกรวบจำหรือขังนำทางความคิด ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ การล่อลวงเป้าหมายอ่อนแอ ด้วยวิธีการหาคู่ทางอินเทอร์เน็ต (Romance Scam) การระรานทางไซเบอร์ (Cyber bullying) นอกจากนี้ การละเมิดข้อมูลหรือการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตจะเพิ่มขึ้นและมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งจะทำให้องค์กรและรัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นในการกู้คืน อาชญากรรมไซเบอร์ส่วนใหญ่ยังคงมุ่งโจมตีเว็บไซต์แลกเปลี่ยน ชื่อ - ขาย และเว็บไซต์ที่ให้บริการจัดเก็บสินทรัพย์ดิจิทัลในกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ อีกทั้งใช้เป็นช่องทางฟอกเงินเนื่องจากไม่ปรากฏเส้นทางการโอนเงินที่ชัดเจน ขณะเดียวกัน ประเทศไทยสามารถใช้โอกาสจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันและการสืบสวนอาชญากรรมทางไซเบอร์ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบข้อมูลขนาดใหญ่ด้านความมั่นคงของประเทศให้เป็นเอกภาพ รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามทางไซเบอร์ทั้งจากรัฐ (States) และตัวแสดงที่มีใช้รัฐ (Non-State Actors) ที่ใช้ช่องทางของเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการก่อการร้าย และอาชญากรรมทางไซเบอร์ ซึ่งหมายรวมถึงการโจมตีโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ (Critical Infrastructure: CI) และโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ (Critical Information Infrastructure: CII)

๓.๑.๔ โรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคระบาด ปัจจัยทางชีวภาพของเชื้อโรคที่มีวิวัฒนาการอย่างสม่ำเสมอ การดื้อยาต้านจุลชีพ (Antimicrobial resistance) พฤติกรรมของมนุษย์ที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรคติดต่ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มยกระดับเป็นโรคระบาดที่เป็นโรคติดต่อ หรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคที่แน่ชัด ซึ่งอาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมามากกว่าปกติที่เคยเป็นมา ทั้งนี้สถานการณ์ของโรคอุบัติใหม่หรืออุบัติซ้ำจะเป็นช่องทางให้ประเทศมหาอำนาจแสวงประโยชน์ผ่านความร่วมมือทางด้านสาธารณสุข เพื่อสร้างบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศ อาทิ การแลกเปลี่ยนนิตยการทางการแพทย์ องค์ความรู้ในการจัดการ ตลอดจนกำหนดแนวทางในการแบ่งปัน/จัดสรรเวชภัณฑ์และเทคโนโลยีทางการแพทย์

ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาและป้องกันโรค สำหรับประเทศไทยควรมีการเสริมศักยภาพการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข ทั้งในด้านงบประมาณ หน่วยงาน บุคลากร และองค์ความรู้ เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาด ที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นในอนาคต

๓.๑.๕ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน ก่อให้เกิดผลกระทบในมิติความมั่นคง หลายประการและเป็นปัจจัยที่เพิ่มความเปราะบางของปัญหาที่มีอยู่เดิม ได้แก่ ๑) ปัญหาระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อ การแบ่งเขต/กำหนดพื้นที่ทางทะเล เนื่องจากการกัดเซาะบริเวณชายฝั่งทำให้เส้นฐาน (Baseline) ที่ใช้ในการกำหนดเขตพื้นที่ดังกล่าวถูกทำลายลง ย่อมส่งผลกระทบต่อ การกำหนดพื้นที่ทางทะเลต่าง ๆ ที่ใช้เส้นฐาน ในการคำนวณ ๒) ปัญหาการขาดแคลนและแย่งชิงทรัพยากรน้ำอันเป็นผลมาจากประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นสาเหตุของปัญหาภัยแล้ง จึงมีแนวโน้มเกิดความขัดแย้งหรือกรณีพิพาท ระหว่างประเทศต่อปัญหาการแย่งชิงกรรมสิทธิ์ในบริเวณที่มีทรัพยากรน้ำ ๓) ปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐาน โดยผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ จะเป็นแรงผลักดันให้กลุ่มประชากร ที่ได้รับผลกระทบ เริ่มโยกย้ายถิ่นฐานเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีขึ้น ซึ่งการโยกย้ายถิ่นฐานข้ามประเทศ จะก่อให้เกิดปัญหาทั้งในมิติด้านความมั่นคง สังคม ทรัพยากรและเศรษฐกิจของประเทศปลายทาง ๔) ปัญหา ความมั่นคงทางอาหารและน้ำ ประชากรโลกมีแนวโน้มเผชิญภาวะอดอยากและการขาดสารอาหารเพิ่มมากขึ้น ราคาอาหารมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตไม่สามารถผลิตอาหารทันกับความต้องการทั่วโลกที่เพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว ประกอบกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางน้ำของโลกเริ่มปรากฏภาวะขาดแคลน โดยประชากรโลก ร้อยละ ๓๐ ไม่สามารถเข้าถึงน้ำสะอาดและขาดแคลนน้ำดื่ม ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว ย่อมเพิ่มความรุนแรง ของปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมและนำไปสู่ความขัดแย้งที่ขยายตัวเป็นวงกว้าง และ ๕) ปัญหาความมั่นคง ทางพลังงาน กระบวนการจัดหาพลังงาน การนำเข้าและส่งออกพลังงานฟอสซิลได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ทำให้หลายประเทศเริ่มเปลี่ยนไปใช้พลังงานสะอาดเพื่อสร้างสังคมปลอดคาร์บอน ดังนั้น ประเทศที่ยังคงใช้ พลังงานฟอสซิลและพึ่งพาการนำเข้าทรัพยากรพลังงาน โดยเฉพาะน้ำมันดิบจากต่างประเทศ ต้องเร่งปรับนโยบาย ในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานสะอาดให้มากขึ้น เนื่องจากการถูกกีดกันด้วยบรรทัดฐานทางการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ

๓.๑.๖ การเปลี่ยนแปลงทางภูมิประชากรศาสตร์ คาดการณ์ว่าจำนวนประชากรโลกจะเพิ่มขึ้น มากกว่า ๑ พันล้านคนภายในปี ๒๐๓๐ และภายในปี ๒๐๕๐ ร้อยละ ๘๐ ของประชากรโลกที่มีอายุเกิน ๖๐ ปีขึ้นไป จะอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา การที่ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐต้องมีการบริหารจัดการ ด้านหลักประกันสุขภาพและสาธารณสุขที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันความไม่สอดคล้องกันระหว่างแรงงานและ ความต้องการทางเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากแนวโน้มประชากรวัยทำงานที่ลดลง โดยไทยจะเป็นหนึ่งในประเทศ ที่เผชิญปัญหาสังคมผู้สูงอายุไปพร้อมกับสถานการณ์ในระดับ นำมาซึ่งความท้าทายทางเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และการทหาร ทั้งในเรื่องปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ปัญหาการค้ำมนุษย์อันเป็นผลมาจากความต้องการ ด้านแรงงานที่เพิ่มขึ้น การขาดระบบสวัสดิการที่เพียงพอ ปัญหาสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุจากการถูกแยกออกจาก ภาคเศรษฐกิจและสังคม รวมไปถึงปัญหาช่องว่างระหว่างวัย (Generation Gap) ที่นำไปสู่การปะทะกันทางความคิด และความแตกแยกในสังคม ดังนั้นภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนวิธีการวางนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อรองรับแนวโน้มสังคมสูงวัย และความท้าทาย ของตลาดแรงงานไทย ตลอดจนการบริหารจัดการไม่ให้อคติ ช่วงวัยนำไปสู่การใช้ความรุนแรง

๓.๒ บริบทความมั่นคงในระดับภูมิภาค

๓.๒.๑ การแข่งขันและขยายอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สภาพที่ตั้งของภูมิภาค ในการเป็นเส้นทางคมนาคมและแหล่งทรัพยากรพลังงานที่สำคัญ ส่งผลให้เกิดการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ ระหว่างประเทศมหาอำนาจและพันธมิตรอย่างต่อเนื่องในห้วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการแข่งขันการขยายอิทธิพล และถ่วงดุลอำนาจกันระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ตลอดจนชาติพันธมิตรของแต่ละฝ่าย รวมทั้งการเปิดโอกาส ให้ประเทศที่มีอิทธิพลในภูมิภาค อาทิ รัสเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และอินเดีย เข้ามามีบทบาทผ่านกรอบความร่วมมือ

ระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยการแข่งขันและขยายอิทธิพลดังกล่าว ส่งผลต่อการกำหนดท่าทีและการดำเนินนโยบายต่างประเทศของแต่ละประเทศ อาทิ นโยบายเน้นการพึ่งพาและแสวงหาความร่วมมือจากประเทศมหาอำนาจ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการรักษาคุณภาพในภูมิภาคในอนาคต โดยมีพื้นที่แข่งขันและขยายอิทธิพลที่สำคัญ ดังนี้

๑) กรณีพิพาทในทะเลจีนใต้ สถานการณ์ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของภูมิภาค ซึ่งเดิมพื้นฐานความขัดแย้งดังกล่าวเป็นเรื่องการอ้างสิทธิ์ทับซ้อนเหนือพื้นที่ทะเลจีนใต้ ต่อมาได้ยกระดับเป็นประเด็นระดับโลก โดยมีประเทศจากภายนอกภูมิภาคเข้ามารักษาผลประโยชน์การใช้สิทธิ์การเดินทางเรืออย่างเสรี นอกจากนี้ยังปรากฏแนวโน้มที่ทะเลจีนใต้จะถูกทำให้เป็นพื้นที่ทางการทหาร (Militarization) ซึ่งมีสัญญาณบ่งชี้ ได้แก่ การสะสมกำลังทางทะเลของประเทศที่อ้างสิทธิ์เหนือพื้นที่พิพาท รวมถึงการนำกำลังของประเทศนอกภูมิภาคมาปฏิบัติการ อาทิ การเดินเรือและการบินผ่านอย่างเสรี (Freedom of Navigation Operations: FONOPs) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการฝึกซ้อมทางทหาร ตลอดจนการแข่งขันเพื่อสร้างอิทธิพลเหนือทะเลจีนใต้ในรูปแบบอื่น อาทิ การให้บริการเกี่ยวกับกิจการทางทะเล โดยเฉพาะการรักษาความปลอดภัยในการเดินเรือ และการใช้ยุทธวิธีกึ่งทหารกึ่งพลเรือน (Grey Zone Activities) เพื่อควบคุมพื้นที่ ทั้งนี้ แม้ประเทศไทยจะไม่ใช้คู่ขัดแย้งในประเด็นพิพาทโดยตรง แต่เป็นผู้ใช้เส้นทางเดินเรือพาณิชย์ผ่านพื้นที่ดังกล่าว จึงย่อมได้รับผลกระทบ หากมีการใช้กำลังทหารเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการทำสงครามอย่างเปิดเผยหรือเหตุกระทบกระทั่ง แบบไม่เจตนา หรือสถานการณ์ความปลอดภัยและความมั่นคงในการขนส่งทางทะเล การกระทำอันเป็นโจรสลัด จนถึงขั้นกระทบกับผลประโยชน์ของชาติที่ต้องใช้ทะเลในบริเวณพื้นที่ความขัดแย้งเป็นเส้นทางในการขนส่งสินค้าทางทะเลเพื่อเข้าและออกประเทศไทยได้ นอกจากนี้ หากเส้นทางขนส่งสินค้าทางทะเลในพื้นที่ขัดแย้งปิดลง ไทยจะมีระยะเวลาเตือนภัยเพียง ๔๘ ชั่วโมง เพื่อบริหารจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันจะส่งผลต่อแหล่งเศรษฐกิจซึ่งอยู่ในห่วงโซ่การส่งออกและนำเข้าที่ต้องพึ่งพาการลำเลียงวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ผ่านการขนส่งทางทะเล ซึ่งมีมูลค่าสูงถึง ๗ ล้านล้านบาทต่อปี อีกทั้งยังมีแนวโน้มถูกกดดันจากประเทศมหาอำนาจเพื่อให้สนับสนุนด้วยการแสดงท่าที หรือการดำเนินกิจการในทะเลจีนใต้อีกด้วย ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรแสดงท่าทีสนับสนุนกับการแก้ไขข้อพิพาทของคู่กรณีต่าง ๆ ผ่านกระบวนการสันติและสร้างสรรค์ เพื่อลดความขัดแย้งในบริเวณพื้นที่ทะเลจีนใต้

๒) กรณีอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์เพิ่มขึ้นและเป็นพื้นที่แข่งขันอิทธิพลอย่างเข้มข้นของประเทศมหาอำนาจอีกพื้นที่หนึ่ง ผ่านการดำเนินนโยบายของประเทศตน โดยใช้ช่องทางทวิภาคีและพหุภาคี เช่น ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ของจีน และการจัดตั้งกรอบความร่วมมือข้อริเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (Lower Mekong Initiative - LMI) ซึ่งได้ยกระดับเป็นกรอบความร่วมมือหุ้นส่วนลุ่มน้ำโขง (Mekong - U.S. Partnership) ของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบของภูมิรัฐศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ อำนาจทางเศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยีของประเทศนั้น ๆ เป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่อช่วงชิงบทบาทนำระหว่างประเทศมหาอำนาจ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความท้าทายแก่ประเทศในอนุภูมิภาค โดยเฉพาะการกำหนดท่าทีและดำเนินนโยบายต่างประเทศ ทั้งการรักษาสมดุลความสัมพันธ์และหลีกเลี่ยงการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากลุ่มน้ำโขงเป็นพื้นที่ที่นานาประเทศใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน โดยเฉพาะทรัพยากรน้ำ ดังนั้น การอาศัยกลไกหรือกระบวนการที่มีประสิทธิภาพจะช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการที่สามารถลดความขัดแย้งหรือความตึงเครียดดังกล่าวได้ และประเทศไทยควรใช้โอกาสดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ

๓.๒.๒ บทบาทของอาเซียน เนื่องด้วยความแตกต่างด้านค่านิยม วัฒนธรรม ระดับการพัฒนา ระบบการปกครอง จึงเป็นความท้าทายของอาเซียนในการมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกันที่อาจส่งผลต่อปัญหาและความท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ ๑) การป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน การอำนวยความสะดวกให้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านช่องทางชายแดน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน ย่อมส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายทั้งคนและสินค้ามากขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มเชื่อมโยง

กับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และภัยข้ามชาติต่าง ๆ ที่กระทบต่อเสถียรภาพด้านความมั่นคงในภูมิภาค ๒) ความมีเอกภาพของอาเซียน อาเซียนจะเผชิญบททดสอบความเป็นเอกภาพของประเทศสมาชิก และการเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในภูมิภาค อันเนื่องมาจากมุมมองเกี่ยวกับผลประโยชน์ สภภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และระดับการพัฒนาาระหว่างประเทศสมาชิกที่ต่างกันจะส่งผลกระทบต่อความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ในการตอบสนองต่อประเด็นความมั่นคงรูปแบบต่าง ๆ ขณะเดียวกันมุมมองที่แตกต่างกัน ย่อมเพิ่มแนวโน้มการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ และประเทศนอกภูมิภาคอื่น ๆ ในกรอบทวิภาคีมากกว่าการดำเนินการผ่านกลไกของอาเซียน ซึ่งจะทำให้อาเซียนขาดพลังต่อรองกับประเทศนอกภูมิภาค รวมทั้งในเวทีระหว่างประเทศ ๓) ความเป็นแกนกลางของอาเซียน มีแนวโน้มว่าประเทศมหาอำนาจจะแข่งขันขยายอิทธิพลในภูมิภาคอย่างเข้มข้น ทั้งรูปแบบของการใช้พลังอำนาจทางการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์และจะส่งผลให้มีการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งอาเซียนอาจต้องทบทวนหลักการการคงสถานะความเป็นกลางและการไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิก และ ๔) มุมมองของอาเซียนต่อแนวคิดอินโด - แปซิฟิก (ASEAN Outlook on Indo - Pacific: AOIP) ให้มีความสำคัญกับความร่วมมือภาคพื้นมหาสมุทรเพื่อยืนยันจุดยืนของอาเซียนในเรื่องการกำหนดให้มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกเป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างและปลอดภัยสำหรับทุกฝ่ายที่จะเข้ามาแสวงหาประโยชน์ร่วมกันด้วยการยึดมติถือการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล การแสดงบทบาทเป็นตัวกลางประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงทุกฝ่ายที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์ในภูมิภาค รวมถึงการส่งเสริมและขับเคลื่อนตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ ด้วยเหตุนี้ ไทยและประเทศสมาชิกในอาเซียน อาจได้รับประโยชน์จากการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กระตุ้นการลงทุนภาคเอกชน ช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และโอกาสในการดำเนินธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ประเทศมหาอำนาจอาจแสวงหาประโยชน์ในการขยายอิทธิพลในการกำหนดทิศทางของอาเซียนได้ ปัญหาประชากรจีนย้ายถิ่นฐาน และความเสี่ยงด้านการชำระหนี้ ซึ่งประเทศไทยควรเพิ่มอำนาจต่อรองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ รวมทั้งเพิ่มบทบาทในการเสนอแนวทางเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในเวทีการประชุมทุกระดับของอาเซียน

๓.๒.๓ สถานการณ์ความมั่นคงของประเทศรอบบ้าน มีแนวโน้มที่ประเทศมหาอำนาจจะพยายามเข้ามามีบทบาทในมิติด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศรอบบ้านเพิ่มมากขึ้น ผ่านความช่วยเหลือในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนทางการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยีทางการทหารและความมั่นคง ซึ่งทำให้ประเทศรอบบ้านเลือกที่จะพึ่งพาประเทศมหาอำนาจหนึ่ง ๆ สูงขึ้น จนส่งผลกระทบต่อดุลยภาพและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้สถานการณ์ความขัดแย้งภายในของประเทศรอบบ้านและการสู้รบระหว่างฝ่ายรัฐกับกลุ่มผู้เห็นต่างที่มีความรุนแรงมากขึ้น จะก่อให้เกิดปัญหาภัยกับประเทศไทย อาทิ การลักลอบหลบหนีเข้ามาตามแนวชายแดน ความพยายามจัดหาอาวุธจากแหล่งต่าง ๆ ภายในภูมิภาคที่เพิ่มมากขึ้น การรับบทบาทเป็นพื้นที่รองรับผู้ได้รับผลกระทบจากภัยการสู้รบ การใช้เป็นเส้นทางผ่านไปยังประเทศอื่น ผลกระทบทางเศรษฐกิจและการค้าชายแดน รวมถึงความพยายามที่จะให้ประเทศไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในประเด็นความขัดแย้ง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยสามารถแสดงบทบาทนำในการประสานงานและร่วมมือ แก้ไขปัญหาดังกล่าวบนเวทีประชาคมอาเซียน ผ่านกลไกแบบทวิภาคีและพหุภาคีที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย

๓.๒.๔ ความมั่นคงชายแดน สถานการณ์ความมั่นคงบริเวณชายแดนยังคงมีความแตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่และความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับมิติต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยรวม โดยยังคงพบปัญหาที่สำคัญ ดังนี้ ๑) ความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน สืบเนื่องจากการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านยังไม่แล้วเสร็จ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเขตแดนที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างต่อเนื่องอันเกิดจากปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนที่อ้างอิงแผนที่คนละฉบับ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ทั้งโดยธรรมชาติและ

การกระทำของมนุษย์ จึงส่งผลให้ การดำเนินการบริเวณพื้นที่ที่มีปัญหาเขตแดนเป็นไปด้วยความยากลำบาก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยควรดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของไทยอย่างสูงสุด และควรแสดงท่าทีอย่างสร้างสรรค์ในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ ในประเด็นเขตแดนเพื่อคงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒) อาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะปัญหาแหล่งการผลิตในประเทศภายในภูมิภาคในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นปัญหาต่อเนื่อง โดยขบวนการค้ายาเสพติดอาศัยประเทศไทยเป็นทางผ่านในการลำเลียงยาเสพติดไปยังประเทศที่สาม เนื่องด้วยการลำเลียงมีความสะดวกกว่าการลำเลียงภายในประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงยังพบปัญหาการค้าอาวุธซึ่งมีปัจจัยจากสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน การใช้อาวุธสงครามของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อใช้ป้องกันจากเจ้าหน้าที่ ด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาอาชญากรรมทางไซเบอร์ในพื้นที่ชายแดน อาทิ การมีที่ตั้งสำหรับการพนันออนไลน์ในพื้นที่ชายแดน การเป็นที่ตั้งสำหรับกลุ่มมิถิลชาชีพคอลเซนเตอร์ โดยประชาชนไทยทั้งในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ชั้นในตกเป็นเป้าหมายของธุรกิจดังกล่าว ซึ่งไทยควรแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ในพื้นที่ชายแดนผ่านกลไกความร่วมมือทวิภาคีในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะด้านการข่าวและการปฏิบัติการทางความมั่นคงร่วมกัน เพื่อป้องกันไม่ให้อาชญากรรมข้ามชาติในพื้นที่ชายแดนส่งผลเข้ามายังพื้นที่ชั้นในของประเทศ ๓) แรงงานผิดกฎหมายและการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศรอบบ้าน ได้แก่ ความต้องการแรงงานภายในประเทศ การแสวงหาโอกาสของประชาชนในประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้เกิดขบวนการนำพาแรงงานผิดกฎหมาย โดยลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายผ่านช่องทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในพื้นที่ชายแดนมีการสร้างเครือข่ายในระดับประชาชนเพื่อจัดหาแรงงานผิดกฎหมาย ส่งผลให้แรงงานผิดกฎหมายเข้ามายังพื้นที่ชั้นในของประเทศ รวมถึงเป็นพาหะของโรคระบาดและโรคติดต่ออุบัติใหม่ ซึ่งประเทศไทยควรสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนชายแดนเพื่อเฝ้าระวัง ขบวนการนำพาแรงงานผิดกฎหมาย รวมถึงการลดขั้นตอนและลดค่าธรรมเนียมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าประเทศไทยผ่านช่องทางจุดผ่านแดนให้มากขึ้น และ ๔) ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคตามชายแดน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดโรคระบาดซ้ำและโรคอุบัติใหม่ในหลายภูมิภาคของโลก ทั้งโรคระบาดในสัตว์ โรคระบาดในคน โรคระบาดทั้งคนและสัตว์ และโรคระบาดในพืช โดยเฉพาะในพื้นที่ประชากรหนาแน่นอย่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบกับประเทศรอบบ้านมีระดับทางสาธารณสุขที่แตกต่างจากประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคตามแนวชายแดน ทั้งที่เกิดในมนุษย์และสัตว์ ซึ่งประเทศไทยควรมีการเตรียมพร้อมด้านความรู้ด้านสาธารณสุขในเบื้องต้นให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ชายแดนทุกระดับ รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้นำเข้าสินค้าประเภทสัตว์และเนื้อสัตว์สด นอกจากนี้ควรแสวงหาความร่วมมือกับประเทศรอบบ้าน เพื่อพัฒนาระบบสาธารณสุขและสร้างสุขภาวะที่ดีในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งป้องกันไม่ให้มีการแพร่ระบาดของโรคในพื้นที่ชายแดนที่จะเข้ามายังพื้นที่ชั้นใน

๓.๒.๕ ความมั่นคงทางทะเล สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ได้ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมทางทะเลของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในหลายมิติที่จำเป็นต้องเฝ้าระวังในระยะต่อไป ดังนี้ ๑) การแย่งชิงผลประโยชน์และการแข่งขันทางทะเล มีสัญญาณแนวโน้มเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค เช่น การแข่งขันด้านอิทธิพลทางทะเลของประเทมหาอำนาจ การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล การอ้างสิทธิในพื้นที่ทางทะเลในบริเวณทะเลจีนใต้ ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนการรุกรานน่านน้ำเพื่อทำการประมง ซึ่งสถานการณ์ที่ไม่มีความแน่นอนดังกล่าวจะสร้างความหวาดระแวงและส่งผลให้ขาดความไว้วางใจกันภายในภูมิภาค รวมถึงอาจเป็นปัจจัยผลักดันให้ประเทศคู่กรณีหรือประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคมีความต้องการเสริมสร้างกำลังทางทหารเพิ่มมากขึ้น โดยอ้างความจำเป็นในการปกป้องผลประโยชน์และอธิปไตยของประเทศ ๒) ความปลอดภัยและอาชญากรรมทางทะเล ภาวะเศรษฐกิจชะลอ ส่งผลให้คนตกงานและมีแรงงานว่างงานเป็นจำนวนมาก เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลให้มีแนวโน้มการก่อเหตุปล้นเรือและโจรสลัดในภูมิภาคเพิ่มขึ้น ตลอดจนการใช้เส้นทางทางทะเลเพื่อลักลอบเข้าเมืองและแสวงหาอาชีพในต่างแดน

แผนการเดินทางทางอากาศ ส่งผลให้สายการบินระหว่างประเทศมีมาตรการคัดกรองผู้เดินทางอย่างเข้มงวดและ
ปรับลดการให้บริการ นอกจากนี้ การเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราการกระทำผิดกฎหมายบริเวณชายแดน
ทางบกอาจส่งผลให้กลุ่มอาชญากรปรับรูปแบบการก่ออาชญากรรมข้ามชาติโดยใช้เส้นทางทางทะเลเพิ่มขึ้น อาทิ
การค้ามนุษย์ การก่อการร้าย การลักลอบขนส่งยาเสพติด สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน และการค้าอาวุธผิดกฎหมาย
ประกอบกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่หลากหลายในการก่ออาชญากรรมทางทะเลส่งผลให้ภาครัฐ
จำเป็นต้องมีมาตรการและแนวทางอย่างเข้มข้นในการเฝ้าระวังป้องกันและปราบปรามการก่อเหตุดังกล่าว และ
๓) ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล เกิดขึ้นจากกระบวนการทางธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ ทั้งในเรื่อง
ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ปรากฏการณ์ซีปลาวาฬ หรือแพลงก์ตอนบลูม อย่างไรก็ตาม แนวโน้มกิจกรรม
ที่เกิดจากมนุษย์ได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรงและกว้างขวาง อาทิ
การรั่วไหลของน้ำมันจากการขนส่งทางทะเล นอกจากนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ในห้วง
ที่ผ่านมา ทำให้หลายประเทศมีมาตรการที่เข้มงวดในการควบคุมการแพร่ระบาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะทาง
การแพทย์ หน้ากากอนามัย และการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ซึ่งหากการบริหารจัดการไม่มี
ประสิทธิภาพจะกลายเป็นขยะพลาสติกไหลออกสู่ทะเล นอกจากนี้ การแสวงหาและใช้ประโยชน์ที่ไม่คำนึงถึง
ขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว ย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลมากขึ้น
ดังนั้นการดำเนินนโยบายทางทะเลจำเป็นต้องเร่งรัดให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาคประชาชนได้
เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งการเสริมสร้างองค์ความรู้และความตระหนักรู้
เกี่ยวกับความสำคัญของทะเล อย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงวิชาการ ซึ่งหากมีการจัดตั้งองค์กร
จัดการความรู้ทางทะเลในอนาคต จะเป็นส่วนเสริมให้การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๒.๖ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญในภูมิภาคและมีความซับซ้อน
เชื่อมโยงระหว่างประเทศมากขึ้น โดยมีประเด็นสำคัญที่ควรเฝ้าระวัง ดังนี้ ๑) การลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งจะมี
การขยายตัวในภูมิภาคอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ โดยมีปัจจัยเร่งจากสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง และการขยายช่องทางจัดจำหน่าย
ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้สามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ง่ายขึ้น รวมถึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการขนส่ง
ที่หลากหลายขึ้น สำหรับประเทศไทยจะยังประสบปัญหาการป้องกัน แก้ไข และปราบปรามการค้ายาเสพติด
เนื่องจากเส้นเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านมีความทับซ้อนในหลายพื้นที่ ส่งผลให้เป็นพื้นที่ทางผ่านและพื้นที่
ปลายทางของการลักลอบขนส่งยาเสพติด ๒) การปลอมแปลงเอกสาร แม้ในปัจจุบันการลักลอบผลิตและจัดหา
เอกสารปลอมโดยประเทศในภูมิภาคได้ลดลงไปอย่างมาก แต่ยังคงพบขบวนการลักลอบการปลอมแปลง
เอกสารเคลื่อนไหวอยู่อีกหลายกลุ่ม โดยมักเกี่ยวข้องกับการปลอมแปลงบัตรอิเล็กทรอนิกส์และธนบัตรปลอม
รวมถึง การปลอมแปลงดวงตราประทับวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน และมีการปลอมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
โดยเฉพาะใบรับรองการไม่ติดเชื้อหรือรับรองการได้รับวัคซีนป้องกันโรค เพื่อให้บุคคลสามารถเดินทางข้ามประเทศได้
ในห้วงของการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ๓) การลักลอบ
เข้าเมืองและการค้ามนุษย์ มีปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดของประเทศต้นทางและปลายทางที่ก่อให้เกิด
การเคลื่อนย้ายคนและแรงงาน อย่างผิดกฎหมายมากขึ้น โดยมีแสวงประโยชน์จากคนในพื้นที่ตามแนวชายแดน
ร่วมกับขบวนการค้ามนุษย์ในการอำนวยความสะดวก และจัดหาแรงงานผิดกฎหมาย ซึ่งประเทศในภูมิภาค
รวมถึงประเทศไทยจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงบริเวณพื้นที่ชายแดนร่วมกับประเทศต้นทาง และ
๔) การฟอกเงิน การพัฒนาทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินที่ทันสมัย รวมถึงการเคลื่อนย้ายอย่างเสรี
ของคน เงิน และข้อมูลดิจิทัล ได้ส่งผลให้การฟอกเงินมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากกว่าในอดีต และมักจะมีเชื่อมโยง
กับอาชญากรรมข้ามชาติ ประเภทอื่น ๆ อาทิ การลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การพนันออนไลน์
การหลอกลวงผ่านอีเมล และการลักลอบค้าสัตว์ป่า โดยเฉพาะการทำธุรกรรมทางการเงินโดยผ่านช่องทาง

ธุรกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งการเปิดธุรกิจบังหน้า การรับจ้างเปิดบัญชี การให้บริการโอนเงิน และแลกเปลี่ยนสกุลเงินตราต่างประเทศได้เพิ่มความเสี่ยงให้กับประเทศไทยที่จะถูกใช้เป็นแหล่งฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยมีแนวโน้มได้รับผลกระทบและเผชิญกับประเด็นท้าทายอันเนื่องจากการก่ออาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว เนื่องจากเป็นที่ตั้งและศูนย์กลางด้านการคมนาคมและการสัญจรระหว่างประเทศที่สำคัญของภูมิภาค และเป็นแหล่งพักพิงและพื้นที่ปฏิบัติการของเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ

๓.๒.๗ การก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังมีความเสี่ยงที่จะเผชิญปัญหาการก่อการร้ายและปัญหาจากการบ่มเพาะแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรงโดยกลุ่มติดอาวุธในท้องถิ่น โดยมีความพยายามเผยแพร่อุดมการณ์และแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรงเพื่อแสวงหาแนวร่วมก่อเหตุในอนาคต โดยเฉพาะผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้ สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองภายในภูมิภาคตะวันออกเฉียงและในอัฟกานิสถานที่ยังไม่แน่นอนมีสัญญาณแนวโน้มส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายของนักรบก่อการร้ายต่างชาติ (Foreign Terrorist Fighters) เดินทางไปรวมกลุ่มในพื้นที่หรือนำอุดมการณ์ที่นิยมความรุนแรงกลับมาก่อเหตุในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งทำเลที่ตั้งของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเดินทางระหว่างประเทศที่สำคัญในภูมิภาคอาจถูกใช้เป็นทางผ่าน แหล่งพักพิง และแหล่งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนี้ แนวโน้มการก่อเหตุของผู้ปฏิบัติการโดยลำพัง (Lone Actor) มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในระยะหลังบ่อยครั้งเป็นปฏิบัติการจากสตรีและเยาวชน เพื่อหลีกเลี่ยงการเฝ้าระวังและติดตามของเจ้าหน้าที่ และมักจะก่อเหตุในพื้นที่เปราะบาง อาทิ ห้างสรรพสินค้า ศาสนสถาน และสถานที่ท่องเที่ยว

๓.๓ บริบทความมั่นคงในประเทศ

๓.๓.๑ ความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ประกอบด้วย ๓ สถาบันสำคัญ ได้แก่ ๑) สถาบันชาติไทยเข้าสู่ความเป็นพหุสังคมมากขึ้น และมีการแสดงพลังในการเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงได้รับตามกรอบของกฎหมาย ซึ่งการรวมกลุ่มดังกล่าวถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการอยู่ร่วมกันของคนในชาติภายใต้สังคมที่มีความหลากหลาย อย่างไรก็ตามกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมีแนวโน้มก่อให้เกิดความไม่เข้าใจในอัตลักษณ์และความหลากหลายระหว่างกลุ่ม ทั้งในเรื่องเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปรองดองสมานฉันท์ของคนในสังคมและความมั่นคงของชาติในภาพรวมได้ รวมถึงการปรับเปลี่ยนเชิงความคิดในระดับปัจเจกบุคคลที่จะเพิ่มสูงขึ้นจากผลของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ประกอบกับแนวโน้มของพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการแสดงออกทางความคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคมมากขึ้น โดยชุดความคิดดังกล่าวมีความแตกต่างกับแนวความคิดเดิม ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ เช่น บทบาทการมีส่วนร่วมและทัศนคติของเด็กและเยาวชนต่อการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันหลักของชาติ การสร้างการรับรู้และกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย เป็นต้น ๒) สถาบันศาสนา สังคมไทยมีความหลากหลายทางด้านภพภูมิต่างกันไปมาตามความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี อย่างไรก็ตาม ด้วยความเข้าใจในหลักคำสอนที่แตกต่างออกไปเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความไม่เข้าใจระหว่างกัน และการบิดเบือนคำสอนของแต่ละศาสนาในประเทศ ดังปรากฏความขัดแย้งที่เห็นต่างระหว่างผู้นับถือต่างศาสนาในบางพื้นที่ แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่สามารถแก้ไขร่วมกันตามแนวทางสันติวิธีในพื้นที่ได้ และ ๓) สถาบันพระมหากษัตริย์ มีความสำคัญและผูกพันกับสังคมไทยมาตลอด ประวัติศาสตร์ของประเทศในการเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ ซึ่งการที่สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเป็นศูนย์รวมจิตใจ ความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ เนื่องมาจากสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชทุกพระองค์ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทยอย่างเป็นอเนกประการ โดยเฉพาะโครงการตามแนวพระราชดำริรวมทั้งการดำเนินการต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทำงาน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ปวงชนชาวไทย ทั้งนี้ ในห้วงที่ผ่านมาประชาชนบางกลุ่มจะขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดในหมู่ประชาชน และทัศนคติความเห็นต่างเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

๓.๓.๒ สถานการณ์การเมืองภายในประเทศ มีจุดเปลี่ยนสำคัญเนื่องจากประชาชนที่มีความหลากหลายทางอายุ อาชีพ และสถานะทางสังคม เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นในการแสดงทัศนะต่อปัญหาเชิงโครงสร้าง สถาบันทางการเมือง โอกาสและการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ ความยากจน ความเหลื่อมล้ำ สิทธิมนุษยชน และการชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิจากรัฐบาลในการบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี อาทิ ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และปัญหาราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านให้ลดเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งและการใช้ความรุนแรงในสังคม นอกจากนี้การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ภายในประเทศส่งผลให้ประชาชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ โดยมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตและการทำงานมากขึ้น ซึ่งในส่วนของกิจกรรมได้เปลี่ยนรูปแบบจากการชุมนุมทางกายภาพมาเป็นการชุมนุมประท้วงโดยใช้เทคโนโลยีผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลให้กลุ่มบุคคลบางกลุ่มอาศัยความได้เปรียบจากการใช้เทคโนโลยีจัดตั้งกลุ่มบุคคลและองค์กรพลังมวลชนต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ผ่านเครื่องมือเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น การปลุกระดมมวลชนด้วยการบิดเบือนข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นเท็จ เป็นต้น

๓.๓.๓ สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นผลมาจากเงื่อนไขที่มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน และเชื่อมโยงกัน ประกอบด้วย ๑) เงื่อนไขระดับบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มคนไทยบางกลุ่มที่เห็นต่างจากรัฐ ได้นำเงื่อนไขความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และประวัติศาสตร์มาสร้างความชอบธรรมในการต่อสู้ตามเป้าหมาย/อุดมการณ์ ๒) เงื่อนไขระดับโครงสร้าง จากข้อจำกัดของโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐ และ ๓) เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม ที่ประชาชนในพื้นที่บางส่วนยังรู้สึกแปลกแยกจากสังคมไทย โดยแนวโน้มสถานการณ์ระยะต่อไป คือ การก่อเหตุรุนแรงลดลง แต่จะมีความเคลื่อนไหวทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ของการขับเคลื่อนงานและกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ในห้วงที่ผ่านมา และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ นอกจากนี้ ปัญหาภัยแทรกซ้อนปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาความหวาดระแวงและความเข้าใจระหว่งกัน ยังคงเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ยังส่งผลให้ปัญหาเศรษฐกิจมีความรุนแรง และมีความเหลื่อมล้ำมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างความปลอดภัย และความสันติสุขของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งเน้นการลดเงื่อนไขต่าง ๆ โดยเฉพาะความหวาดระแวง ความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน ข้อเรียกร้องต่าง ๆ ควบคู่กับการยุติเหตุความรุนแรงในพื้นที่ และขยายผลการพัฒนาให้สอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

๓.๓.๔ ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การโยกย้ายถิ่นฐานเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคทั่วโลกที่ผ่านมามีไทยได้รับผลกระทบจากการโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มหลัก ได้แก่ ๑) กลุ่มที่อพยพเข้ามาและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศต้นทางหรือออกไปยังประเทศที่สามได้จึงยังคงค้างอยู่ในประเทศไทย ย่อมก่อให้เกิดปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐานและบุตรในระยะยาว ๒) กลุ่มที่อพยพเข้ามาเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยมากเป็นกลุ่มแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว และกัมพูชา) ลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายจากประเทศรอบบ้านผ่านช่องทางชายแดนธรรมชาติ ๓) กลุ่มที่อพยพเข้ามาเนื่องจากสถานการณ์ความไม่มั่นคงจากประเทศ ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยจำเป็นต้องมีแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นการเฉพาะ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนไหวทางการเมืองและส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ ๔) กลุ่มอื่น ๆ อาทิ กลุ่มคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยอย่างถูกกฎหมาย แต่มีการลักลอบอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อภายหลังจากที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรได้สิ้นสุดลง และกลุ่มที่ปลอมแปลงเอกสารเดินทางเข้ามา ในราชอาณาจักรด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยว การลักลอบทำงาน หรือการแฝงตัวในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการเป็นแหล่งพักพิงของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ หรือกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

๓.๓.๕ ปัญหายาเสพติด มีความเชื่อมโยงกับปัจจัยอุปทานสูงขึ้น โดยสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ยังคงสามารถลำเลียงเข้าสู่แหล่งผลิตได้ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้การผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำขยายตัวมากขึ้น ประกอบกับ สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเพื่อนบ้านเป็นช่องโหว่ให้ผู้ค้ายาเสพติดฉกฉวยโอกาสในการเร่งผลิต และลักลอบ ขนส่งยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทย โดยใช้ระบบคมนาคมที่มีความสะดวกในการลำเลียงจากพื้นที่ ชายแดนภาคเหนือ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านทางแม่น้ำโขง และการลักลอบนำเข้ายาเสพติดทางทะเล ในบางจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งมายังพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมาณลดลงจนใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านเพื่อส่งต่อยาเสพติดไปยังประเทศที่สาม แม้ว่าจะมีมาตรการป้องกัน แก๊ซ และปราบปรามเพื่อลดอุปทานยาเสพติด การบำบัด และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และการป้องกันเชิงรุกในกลุ่มเสี่ยง แต่อุปสงค์และอุปทานยาเสพติดยังคงมีเพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากกลยุทธ์ทางการค้าของกลุ่มนักค้ายาเสพติด ราคาเสพติดถูกลง และปัจจัยความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันส่งผลให้เกิดการกระตุ้นการใช้ยาเสพติดในประเทศเพิ่มขึ้น โดยพบว่าผู้เข้าสู่วงจรยาเสพติดรายใหม่และผู้กระทำผิดซ้ำมีแนวโน้มสูงขึ้นทั้งผู้เสพและผู้ค้า จากปัจจัยมุมมองของสังคมต่อผู้เสพ และผู้ต้องโทษคดียาเสพติดที่เอื้อให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถมีโอกาสใช้ชีวิตในสังคมได้ จึงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำจนส่งผลให้เกิดปัญหานักโทษคดียาเสพติดล้นคุกที่เกี่ยวข้องตามมา ผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการจิตเวชร่วมด้วย มีแนวโน้มสูงขึ้น การใช้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทมีแนวโน้มและรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงในการเสพยาเสพติดที่ผสมกันหลายชนิด หรือ Cocktail Drugs รูปแบบใหม่ ๆ ที่แพร่ระบาดและสร้างผลกระทบมากขึ้น ภัยแรงงานซึ่งเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มีแนวโน้มการใช้ยาเสพติดมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ขบวนการค้ายาเสพติดยังคงสรรหาวิธีการเพื่อหลีกเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ และแสวงหาโอกาสจากรูปแบบการส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ การค้ายาเสพติดผ่านช่องทางออนไลน์ในการสร้างช่องทางจำหน่าย โฆษณา และขยายโครงข่ายการค้ายาเสพติด ให้เข้าถึงกลุ่มผู้เสพ มีความหลากหลายรูปแบบและในพื้นที่ห่างไกลเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันแนวโน้มการขยายตัวของอาชญากรรมดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดผ่านช่องทางบล็อกเชน และสกุลเงินดิจิทัลทำให้การติดตามตรวจสอบเพื่อระบุตัวตนทำได้ยากขึ้น เป็นอีกช่องทางของการค้ายาเสพติด และการฟอกเงิน ด้วยเหตุนี้ปัญหายาเสพติด จึงเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมาหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาความอ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจของประชาชน ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของประชาชนและของชาติโดยรวม

๓.๓.๖ ปัญหาการค้ามนุษย์ ประเทศไทยอยู่ในสถานะเป็นทั้งประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของกระบวนการค้ามนุษย์ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลไทยได้พยายามดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองและช่วยเหลือ การพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน ตลอดจนการพัฒนาและการบริหารจัดการข้อมูล อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ได้ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการกระทำความผิดเนื่องจากผู้ค้ามนุษย์เปลี่ยนแปลงรูปแบบการกระทำความผิดของตนมาดำเนินการที่ผิดกฎหมาย (to conduct illegal activities) ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น โดยรูปแบบการค้ามนุษย์ที่พบบ่อย แบ่งออกเป็น ๑) รูปแบบการค้าประเวณี โดยใช้ช่องทางออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร ๒) รูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทางเพศออนไลน์โดยการหลอกผู้เสียหายทั้งเด็กหญิง เด็กชาย และผู้หญิง มาผลิตสื่อลามกอนาจาร (Child Sexual Abuse Material) และ ๓) รูปแบบการหลอกลวงโฆษณาจัดหางานผ่านช่องทางสื่อสังคมโซเชียลเพื่อชักชวนผู้เสียหายโดยเฉพาะผู้เสียหายคนไทยให้ไปทำงานต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ประเทศเมียนมา ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศในแถบประเทศตะวันออกเฉียงใต้ที่ไม่บังคับให้มีมาตรการในการกักตัว จึงทำให้มีจำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทยในประเทศเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยผิดกฎหมายยังคงมีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานหรือประชาชนจากประเทศเมียนมาที่หนีภัยการสู้รบ ทำให้บุคคลกลุ่มนี้ตกเป็นกลุ่มเปราะบางและมีแนวโน้มถูกแสวงหาประโยชน์จากกลุ่มนายหน้า ซึ่งประเทศไทย

จำเป็นต้องตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว โดยเพิ่มมาตรการในการคัดแยกผู้เสียหายตามชายแดนมากขึ้น นอกจากนี้ จำเป็นต้องมีการดำเนินการเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในภาพรวมของประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและยกระดับมาตรการต่อต้านการค้ามนุษย์ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

๓.๓.๗ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความแตกต่างทางรายได้ ปัญหาการขาดโอกาสเชิงเศรษฐกิจของประชาชนในบางกลุ่มบางพื้นที่อันเป็นผลมาจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง และก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมสามารถนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงอื่น ๆ หรือส่งผลให้ปัญหาที่มีอยู่เดิมทวีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ปัญหาความยากจน การเข้าถึงปัจจัยขั้นพื้นฐาน ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ประกอบระบบเศรษฐกิจโลกที่มีความไม่แน่นอนและผันผวนสูงเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้ไทยต้องเผชิญกับภาวะการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม กลุ่มทุนขนาดใหญ่จะยังคงถือครองกำไรส่วนใหญ่ และมีอำนาจในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ส่งผลให้ภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งผู้ประกอบการรายย่อยเกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ การเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้ปรับเปลี่ยนลักษณะการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มุ่งไปใช้ประโยชน์จากแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น ก่อให้เกิดธุรกิจรายย่อยและแรงงานแพลตฟอร์ม (Platform labor/Gig worker) จำนวนมาก ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มแรงงานในธุรกิจใหม่ที่เข้ามาขับเคลื่อนการดำเนินเศรษฐกิจของสังคมเมืองและยังไม่มีหลักประกันในการทำงานหรือสวัสดิการที่เหมาะสม จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชน และความขัดแย้งกับหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งพฤติกรรมการบริโภคในระดับปัจเจกที่เปลี่ยนแปลงไปได้กลายเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่จะขยายตัวมากขึ้น อาทิ การลักลอบค้าสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การค้ำน้ำมันเถื่อน การโจรกรรม การลักลอบค้าพาหนะข้ามแดน และการพนันออนไลน์

๓.๓.๘ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน แม้ว่าในห้วงที่ผ่านมาภาครัฐมีความพยายามแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง ผ่านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) แต่จากการจัดอันดับ ความโปร่งใสของไทยและอันดับการรับรู้การทุจริตของประเทศได้สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศยังอยู่ในระดับที่มีความน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตในภาครัฐที่มีการกระจายตัว ไปยังทุกระดับของสังคม ซึ่งทำให้สาธารณชนเห็นการทุจริตเป็นเรื่องปกติ อีกทั้งการทุจริตต่อหน้าที่หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐได้เกี่ยวพันกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามอื่น ๆ อาทิ ยาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง กลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่ประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย และการฟอกเงิน ส่งผลให้ปัญหาทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนส่งผลต่อความเชื่อมั่นต่อรัฐบาล ภาครัฐและระบอบประชาธิปไตยตามลำดับ

๓.๓.๙ สาธารณภัยและภัยพิบัติ ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับสาธารณภัยที่ท้าทาย ได้แก่ ๑) ภัยที่เกิดจากทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทำให้เกิดภาวะลมฟ้าอากาศแปรปรวนระดับน้ำทะเลของโลกสูงขึ้น เกิดภาวะแล้งจัด พายุหมุน การกัดเซาะชายฝั่งทะเล วาตภัย มหาอุทกภัย ดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก โรคระบาด และการเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีภัยที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ อาทิ แผ่นดินไหว สึนามิ ไฟป่าและหมอกควัน เป็นสาธารณภัยที่ต้องเผชิญในปัจจุบัน และมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคต ตลอดจนปัญหาสาธารณภัยที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อและสร้างความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ อาทิ ปัญหา อุทกภัยจากการผันน้ำออกจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง ทำให้หลายหน่วยงานต้องบูรณาการการทำงานเพื่อไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและลดความขัดแย้งดังกล่าว และ ๒) ภัยที่เกิดจากกระทำของมนุษย์ อาทิ ภัยจากสารเคมี อากาศพิษ ภัยจากการคมนาคมที่เป็นอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การปล่อยของเสียและขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม ภัยจากมลพิษทางอากาศประเภท PM 2.5 ที่มีสาเหตุหลักจากการเผาในที่โล่งของภาคเกษตรกรรม และการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลจากการคมนาคมขนส่งและภาคการผลิต การตัดไม้ทำลายป่าและการบุกรุกพื้นที่ป่า การใช้ทรัพยากรโดยขาดความสมดุลเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของสังคมเมือง ย่อมส่งผลกระทบต่อ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นประเทศไทยจึงมี

ความเสี่ยงสูงที่จะเกิดสาธารณภัยที่มีความถี่ และความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการลงทุนเพื่อการลด ความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นด้วยการประเมินให้เข้าใจความเสี่ยง การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม และการฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิมมากขึ้น เพื่อให้ความสูญเสียด้านชีวิต ทรัพย์สิน เศรษฐกิจ และสังคมของประชาชน และประเทศลดลง อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๓.๑๐ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดจากปัจจัยสำคัญทั้งในเรื่องการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติ ขยะมูลฝอย ความเสื่อมโทรมของดินและน้ำ รวมถึงการเพิ่มขึ้น ของจำนวนประชากรและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีสาเหตุ หลักที่สำคัญ คือ การบุกรุกแผ้วถางป่าและครอบครองพื้นที่ป่าเพื่อทำเป็นพื้นที่ประกอบอาชีพและอยู่อาศัยของประชาชน การลักลอบเผาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของอากาศ และปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก การลักลอบตัดและค้าไม้หวงห้ามและไม้มีค่าต่าง ๆ จำนวนมากเพื่อนำไปจำหน่ายแก่นายทุนอย่างผิดกฎหมาย การออกโฉนดที่ดินหรือเอกสารสิทธิที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งการกำหนดแนวเขตป่าไม้ และที่ดินของรัฐ เนื่องจาก เทคโนโลยีในการจัดทำแผนที่ในอดีตไม่สามารถกำหนดรายละเอียดขอบเขตพื้นที่ป่าไม้ได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ ไม่มีการกันพื้นที่ชุมชนและพื้นที่ทำกินของประชาชนที่อยู่ก่อนประกาศเขตพื้นที่ป่าไม้ออกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ นอกจากนี้สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิด ความคลาดเคลื่อนของฤดูกาล ส่งผลให้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้รับผลกระทบจากปัญหาผลผลิตทางการเกษตร ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัยนำไปสู่ภัยพิบัติที่รุนแรงและสร้างความเสียหายในวงกว้างมากขึ้น ซึ่งการสร้าง ความสมดุลในการบริหารจัดการของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบจะช่วยป้องกันและ แก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

ผนวก ข

แนวความคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ประกอบ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แนวความคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ เป็นแนวทางหลักในการบูรณาการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้ตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงของประเทศ และความมั่นใจในการดำรงชีวิต โดยปกติสุขของประชาชน ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศให้มีความชัดเจน สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เป็นอยู่ รวมทั้งยังต้องมีการวิเคราะห์และตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติการกิจการป้องกันประเทศ และรักษาความมั่นคงของชาติ ตามแผนที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

๑. วัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศ

จากการพิจารณาแนวโน้มภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ บทบาท หน้าที่ของทหาร ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงกลาโหม สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศ ได้ดังนี้

- ๑) เพื่อปกป้อง เทิดทูน และพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๒) เพื่อป้องกันและรักษาเอกราชอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของชาติ จากการรุกรานด้วยกำลัง และการใช้อาวุธ
- ๓) เพื่อคุ้มครองและพิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ
- ๔) เพื่อพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน และสนับสนุนการแก้ปัญหาสำคัญของชาติ
- ๕) เพื่อเสริมความมั่นคงและรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณพื้นที่ชายแดน และพื้นที่ภายในประเทศ
- ๖) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงและการทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ ประเทศคู่เจรจาภายใต้กรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน กับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา มิตรประเทศอื่น และองค์การระหว่างประเทศ
- ๗) เพื่อสนับสนุนภารกิจรักษาสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติ

๒. แนวความคิดทางยุทธศาสตร์

เพื่อให้กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อมและสามารถที่จะดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศที่กำหนดไว้ได้ จึงกำหนดแนวความคิดทางยุทธศาสตร์เพื่อรองรับ การดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation)

๒.๑.๑ แนวความคิด

การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง หมายถึง การพิจารณาใช้ทรัพยากรทางทหารและที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารในการสนับสนุนรัฐบาล โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ ประเทศคู่เจรจาภายใต้กรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน กับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา มิตรประเทศอื่น และองค์การระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไข และลดโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง รวมทั้งป้องกันมิให้ความขัดแย้งขยายขอบเขตออกไปนอกเหนือการควบคุม โดยยึดมั่นในหลักการแนวความคิดเชิงป้องกัน (Preventive) ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเชิงรุกก่อนที่ความขัดแย้งจะเกิดขึ้น และหากความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้ว ก็สามารถควบคุมได้ทันเวลา โดยมาตรการดังกล่าวจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความมีเกียรติและศักดิ์ศรี ในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ รวมทั้งผลประโยชน์ของชาติที่พึงจะได้รับ

ทั้งนี้ ความสำเร็จของการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ขึ้นอยู่กับนโยบาย การต่างประเทศของรัฐบาล ในการประสานประโยชน์ร่วมกับประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน โดยปราศจากการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจ กองทัพเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งของประเทศ ในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง โดยการดำเนินกิจกรรมทางทหารซึ่งประกอบด้วย การทูตโดยฝ่ายทหาร (Defence Diplomacy) ได้แก่ การพบปะหารือและการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำทางทหาร การดำเนินการ ของผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร รวมทั้งการพัฒนาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยทหารอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาพื้นที่ข้ามชายแดน (Cross - border Development) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมร่วมกันของประเทศที่มีเขตแดนติดต่อกัน ทำให้สามารถลดเงื่อนไขของปัญหาที่มีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจได้ และการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (Peace Operations) ในภูมิภาคต่าง ๆ ภายใต้กรอบสหประชาชาติ องค์กรเพื่อสันติภาพ และกลุ่มประเทศมหาอำนาจ บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาสันติภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๒.๑.๒ มาตรการในการดำเนินการ

๒.๑.๒.๑ เสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศมหาอำนาจ ประเทศคู่เจรจาภายใต้กรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหม ประเทศคู่เจรจา มิตรประเทศอื่น และองค์การระหว่างประเทศ ในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน

๒.๑.๒.๒ ขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณ ชายแดน และดำเนินการไม่ให้เกิดกลุ่มบุคคลใด เข้ามาใช้พื้นที่ประเทศไทยในการสร้างปัญหาให้กับประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๑.๒.๓ ดำเนินงานการทูตโดยฝ่ายทหาร (Defence Diplomacy)

๒.๑.๒.๔ ร่วมมือกับมิตรประเทศในการแลกเปลี่ยนข่าวกรองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว ของกลุ่มก่ออาชญากรรมข้ามชาติ และทำความเข้าใจกับประเทศที่ให้การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายเพื่อให้ล้มเลิก หรือยุติการช่วยเหลือ

๒.๑.๒.๕ เตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติการกิจเพื่อรักษาสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติ องค์กรเพื่อสันติภาพ และกลุ่มประเทศมหาอำนาจบนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ

๒.๒ การผนึกกำลังป้องกันประเทศ (United Defence)

๒.๒.๑ แนวความคิด

การผนึกกำลังป้องกันประเทศ หมายถึง การนำทรัพยากรที่เป็นพลังอำนาจของชาติ ทุกประเภท ทุกมิติ ทั้งด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาบูรณาการ อย่างมีระบบเป็นแบบแผนและเป็นระบบตั้งแต่ยามปกติ เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของชาติ รวมทั้งขจัดเขยอำนาจกำลังรบ ของกองทัพที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการเตรียมการและกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งในยามปกติและยามสงคราม

ทั้งนี้ ความสำเร็จของการผนึกกำลังป้องกันประเทศ ขึ้นอยู่กับการเห็นความสำคัญ ในเรื่องนี้ของรัฐบาล ตลอดจนการวางแผนและเตรียมการในการบูรณาการ พลังอำนาจของชาติด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดในการป้องกันประเทศ ตั้งแต่ยามปกติ โดยทุกส่วนของสังคมยอมรับและเห็นด้วยกับบทบาท และหน้าที่ของตนตามที่กำหนด และมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน ในส่วนของกองทัพในยามปกติจะเข้าไปมีส่วนร่วม ในการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ในกรอบของการปฏิบัติการทางทหารนอกจากสงคราม เพื่อสร้างความสงบและความมีเสถียรภาพให้แก่สังคมไทย รวมทั้ง สร้างความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ในภาพรวม ในยามสงครามกองทัพจะมีบทบาทนำในการป้องกันประเทศร่วมกับพลังอำนาจของชาติด้านอื่น ๆ ตามแผนที่กำหนด โดยกองทัพจะต้องมีศักยภาพและขีดความสามารถในการปฏิบัติการร่วม ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จของแนวความคิดนี้ คือความสามัคคีของคนในชาติ จากการมีศูนย์รวมจิตใจเดียวกัน ซึ่งกองทัพสามารถสนับสนุนการดำเนินการนี้ได้ โดยการถวายความจงรักภักดี ปกป้อง เทิดทูน และพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ และสนับสนุนการสร้าง ความเข้าใจแก่ประชาชน ให้มีจิตสำนึกดังกล่าวนี้ด้วย

๒.๒.๒ มาตรการในการดำเนินการ

๒.๒.๒.๑ สนับสนุนรัฐบาลในการปลูกฝังให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒.๒.๒.๒ ให้ความสำคัญพลอดภัยและถวายพระเกียรติองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะอย่างเข้มแข็งและสง่างาม

๒.๒.๒.๓ สนับสนุนพระราชกรณียกิจและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อสนับสนุนรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การบรรเทาสาธารณภัยและภัยพิบัติต่าง ๆ

๒.๒.๒.๔ สนธิกำลังคนและทรัพยากรของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบ เพื่อต่อสู้กับภัยคุกคาม และปลูกฝังแนวความคิดให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการป้องกันผืนแผ่นดิน

๒.๒.๒.๕ การพัฒนาและเสริมสร้างระบบงานในพื้นที่ส่วนหลังให้มีประสิทธิภาพ

๒.๒.๒.๖ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ โดยการพัฒนาระบบการเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนการคุกคามผลประโยชน์แห่งชาติให้มีประสิทธิภาพ การปราบปรามการกระทำผิดต่าง ๆ ตามกฎหมายที่มอบอำนาจให้ การปราบปรามการกระทำเยี่ยงโจรสลัด รวมทั้ง คุ้มครองและรักษาเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ

๒.๒.๒.๗ การต่อต้านการก่อการร้ายทั้งที่เป็นผลประโยชน์ของต่างชาติในประเทศไทยและอื่น ๆ ให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด

๒.๒.๒.๘ สนับสนุนรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

๒.๒.๒.๙ จัดเตรียมกำลังและยุทโธปกรณ์เพิ่มเติม ให้พร้อมสนับสนุนการปฏิบัติการกิจเมื่อได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ฉุกเฉิน

๒.๓ การป้องกันเชิงรุก (Active Defence)

๒.๓.๑ แนวความคิด

การป้องกันเชิงรุก หมายถึง การจัดเตรียมกำลัง เสริมสร้าง พัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรทางทหารทั้งหมดให้กองทัพสามารถพึ่งตนเองได้ และมีความพร้อมในการใช้กำลังเพื่อจำกัดหรือยุติความขัดแย้ง โดยที่ฝ่ายเราเป็นฝ่ายได้เปรียบ มุ่งเน้นมาตรการด้านการข่าวเชิงลึกในทุกสถานการณ์ มีระบบแจ้งเตือนและเฝ้าตรวจที่มีประสิทธิภาพ พร้อมรับสถานการณ์ทั้งในยามปกติและยามสงคราม สามารถปฏิบัติการรบได้หนึ่งด้านและป้องกันอีกหนึ่งด้านในเวลาเดียวกัน การปฏิบัติการทางทหารต้องใช้การปฏิบัติในลักษณะของการปฏิบัติการร่วมเป็นหลัก โดยยึดมั่นในหลักการการมีกำลังรบเพื่อป้องกันตนเอง และมุ่งพยายามให้พื้นที่การรบแตกหักจำกัดอยู่บริเวณแนวชายแดน และใช้หน่วยที่มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ที่จัดเตรียมไว้ เข้าคลี่คลายสถานการณ์ในขั้นต้น พร้อมขยายกำลังได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ ความสำเร็จของการป้องกันเชิงรุก ขึ้นอยู่กับการวางแผนในการเสริมสร้าง การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และการบริหารจัดการ ให้มีความพร้อมทั้งในเรื่องของแนวความคิด หลักนิยม ขนาดของกำลัง การจัดหน่วย และยุทโธปกรณ์ ความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักในการใช้กำลังเพื่อการป้องปราม และหากเกิดปัญหาความขัดแย้งถึงขั้นต้องใช้กำลัง จะต้องปฏิบัติการอย่างรวดเร็ว และสามารถยุติการรบได้ในลักษณะที่ฝ่ายเราเป็นฝ่ายได้เปรียบในการเจรจาต่อรอง ทั้งจะต้องมีมาตรการระวังป้องกัน มาตรการด้านการข่าวเชิงลึก มาตรการแจ้งเตือนและเฝ้าตรวจที่มีประสิทธิภาพ การฝึกการศึกษา และการฝึกปฏิบัติการในพื้นที่จริง รวมทั้งมาตรการการขยายกำลังได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์ ซึ่งจะต้องยึดมั่นและถือปฏิบัติในหลักการของการมีกำลังรบเพื่อป้องกันตนเองมีความสามารถปฏิบัติการรบได้หนึ่งด้านพร้อมกับป้องกันได้อีกหนึ่งด้าน โดยการปฏิบัติการมุ่งสร้างความพยายามให้พื้นที่การรบแตกหักอยู่บริเวณแนวชายแดน สำหรับกรณีเกิดความขัดแย้งที่มีแนวโน้มจะขยายความรุนแรงไปสู่การใช้กำลังทหารขนาดใหญ่ การปฏิบัติการทางทหารต้องใช้การปฏิบัติการในลักษณะของการปฏิบัติการร่วมเป็นหลัก และต้องจัดให้มี

ระบบบัญชาการและควบคุมการปฏิบัติการร่วมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อยุติปัญหาและข้อขัดแย้งในขั้นต้นในห้วงเวลา ก่อนหรือระหว่างปฏิบัติการรบ จะต้องมีการพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวร่วมทางความคิดในการเจรจาเพื่อยุติความรุนแรง ลดความหวาดระแวง และสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน นอกจากนี้ ยังจะต้องพัฒนาศักยภาพของกองทัพให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการ เพื่อรักษาความมั่นคงแห่งชาติ รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และการพัฒนาประเทศ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

๒.๓.๒ มาตรการในการดำเนินการ

๒.๓.๒.๑ เตรียมกำลังและใช้กำลังเพื่อการป้องกัน โดยเน้นการปฏิบัติในลักษณะของการปฏิบัติการร่วมเป็นหลัก

๒.๓.๒.๒ ใช้หน่วยที่มีความพร้อม มีขนาดเหมาะสมซึ่งเตรียมไว้ในแต่ละพื้นที่ เข้าแก้ปัญหาความขัดแย้งให้ยุติโดยเร็ว ซึ่งในผลลัพธ์สุดท้ายของการปฏิบัติ จะต้องทำให้ฝ่ายเราเป็นฝ่ายได้เปรียบ

๒.๓.๒.๓ มุ่งความพยายามให้พื้นที่การรบแตกหักอยู่บริเวณแนวชายแดน

๒.๓.๒.๔ พัฒนาขีดความสามารถและดำเนินมาตรการด้านการข่าวอย่างต่อเนื่อง

๒.๓.๒.๕ การพัฒนาและปรับปรุงระบบการสนับสนุนการรบ และการเสริมสร้างการช่วยรบ ตลอดจนการระดมสรรพกำลังให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

๒.๓.๒.๖ บริหารจัดการกระทรวงกลาโหมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๓.๒.๗ เสริมสร้างและพัฒนากำลังพลในกระทรวงกลาโหมและครอบครัวให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ และระเบียบวินัย รวมทั้งมีสวัสดิการที่ดี เพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจของกำลังพลทุกระดับ

ผนวก ค

คำอธิบายแผนที่เกี่ยวข้องกับกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้จำแนกแผนตามกลไกยุทธศาสตร์ชาติ เป็น ๓ ระดับ โดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ ๑ ซึ่งใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกัน ไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล โดยในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัตินั้น จะดำเนินการผ่านการถ่ายระดับเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ชาติสู่แผนระดับที่ ๒ และแผนระดับที่ ๓ เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ แผนระดับต่าง ๆ ตามกลไกยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำขึ้นตามกฎหมาย มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน และการดำเนินงานด้านงบประมาณ ซึ่งกระทรวงกลาโหม มีความเกี่ยวข้องดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ

เป็นแผนระดับที่ ๑ จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทำหน้าที่เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ ในภาพใหญ่ที่ ครอบคลุมการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาประเทศด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ คำว่า “ยุทธศาสตร์ชาติ” สามารถใช้ได้กับแผนระดับที่ ๑ เท่านั้น ยุทธศาสตร์ชาติ มีระยะเวลาประกาศใช้ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และประกอบด้วย ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านความมั่นคง ๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป็นแผนระดับที่ ๒ จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงประเด็นร่วมหรือประเด็นตัดข้ามระหว่างยุทธศาสตร์ และการประสานเชื่อมโยงเป้าหมายของแต่ละแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ให้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีระยะเวลาประกาศใช้ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และมีจำนวน ๒๓ แผนแม่บท/ประเด็น โดยแผนแม่บทฯ ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงกลาโหม อาทิ ความมั่นคง การต่างประเทศ อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ

๓. แผนการปฏิรูปประเทศ

เป็นแผนระดับที่ ๒ จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ทำหน้าที่กำหนดการมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหา อุปสรรคเร่งด่วน เชิงโครงสร้าง กลไก หรือกฎระเบียบ เพื่อให้รากฐานการพัฒนาภายในประเทศมีความเหมาะสม เท้าทันกับบริบทการพัฒนาที่ประเทศต้องการมุ่งเน้น แผนการปฏิรูปประเทศ มีระยะเวลาประกาศใช้จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และมีจำนวน ๑๓ ด้าน ซึ่งกระทรวงกลาโหม มีบทบาทเป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินงาน

๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เป็นแผนระดับที่ ๒ จัดทำขึ้นโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ระบุทิศทางและเป้าหมายการพัฒนา ที่ประเทศควรให้ความสำคัญและมุ่งดำเนินการในห้วงระยะเวลา ๕ ปีของแผนยุทธศาสตร์ชาติ

โดยคำนึงถึงพลวัตและเงื่อนไขการพัฒนาที่ประเทศเผชิญอยู่ เพื่อเป็นแนวทางให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ปรับจุดเน้นการดำเนินงาน มุ่งสู่การเสริมสร้างความสามารถของประเทศให้สอดคล้อง ปรับตัวเข้ากับเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการระบุนโยบายการพัฒนาที่มีความชัดเจนจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศตั้งแต่ระดับทิศทาง โครงสร้าง นโยบาย ตลอดจนกลยุทธ์และกลไก ในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติมีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ และจะเป็นกำลังในการนำพาประเทศไปสู่การบรรลุเป้าหมายระยะยาว

๕. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

เป็นแผนระดับที่ ๒ จัดทำขึ้นโดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นกรอบหรือทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือ ระงับยับยั้งภัยคุกคามทุกรูปแบบ เพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติที่มีความครอบคลุมมิติและประเด็นการพัฒนาของประเทศอย่างรอบด้าน โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ ในห้วงระยะเวลา ๕ ปีของแผนยุทธศาสตร์ชาติ

๖. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ระยะ ๕ ปี

เป็นแผนระดับที่ ๓ จัดทำขึ้นโดยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สำนักนโยบายและแผนกลาโหม) ทำหน้าที่เป็นกรอบหรือทิศทางในการเชื่อมโยงผลผลิต/โครงการตามภารกิจของกระทรวงกลาโหม ด้านการเตรียมความพร้อม และการเสริมสร้างศักยภาพของการป้องกันประเทศและความมั่นคงของชาติ เชิงยุทธศาสตร์ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ ภายในห้วงระยะเวลา ๕ ปี ด้วยการบูรณาการความร่วมมือหรือการปฏิบัติร่วมกับกระทรวง หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละแนวทางการพัฒนา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ บนความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของแผนทุกระดับ

๗. แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม ระยะ ๕ ปี

เป็นแผนระดับที่ ๓ จัดทำขึ้นโดยกองบัญชาการกองทัพไทย (กรมยุทธการทหาร) ทำหน้าที่เป็นกรอบหรือทิศทางในการเชื่อมโยงผลผลิต/โครงการตามภารกิจของกระทรวงกลาโหม ด้านการใช้กำลังทหารและทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงของชาติ ตั้งแต่สถานการณ์ปกติจนถึงสภาวะการประกาศสงคราม ตลอดจนการเสริมสร้างขีดความสามารถที่ต้องการตามแผนการใช้กำลังที่กำหนด โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการภายในห้วงระยะเวลา ๕ ปี ด้วยการบูรณาการความร่วมมือหรือการปฏิบัติร่วมกับกระทรวงหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละแนวทางการพัฒนา เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ บนความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของแผนทุกระดับ

๘. แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี กระทรวงกลาโหม

เป็นแผนระดับที่ ๓ จัดทำขึ้นโดยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สำนักนโยบายและแผนกลาโหม) ทำหน้าที่เป็นกรอบหรือทิศทางในการเชื่อมโยงผลผลิต/โครงการตามภารกิจและพันธกิจในภาพรวมของกระทรวงกลาโหม ห้วงระยะเวลา ๕ ปี เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ บนความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของแผนทุกระดับ รวมทั้ง แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง และแผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ ในภาพรวม

๙. แผนปฏิบัติราชการ รายปี กระทรวงกลาโหม

เป็นแผนระดับที่ ๓ จัดทำขึ้นโดยสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม (สำนักงบประมาณกลาโหม) ทำหน้าที่เป็นกรอบหรือทิศทางในการเชื่อมโยงผลผลิต/โครงการตามภารกิจและพันธกิจในภาพรวมของกระทรวงกลาโหม ห้วงระยะเวลา ๑ ปี เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ ๒ และยุทธศาสตร์ชาติ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ บนความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของแผนทุกระดับ รวมทั้ง แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม และแผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี กระทรวงกลาโหม

